

Elämän vapauttaminen: naisten vallankumous

Abdullah Öcalan

6.2.2020

Sisältö

Suomentajan kommentti	3
Kansainvälisen aloitteen esipuhe	4
1. Esipuhe	6
2. Naisten vallankumous: neoliittinen aika	8
3. Ensimmäinen suuri sukupuolimurros	11
4. Miten patriarkaalinen auktoriteetti juurtui syvälle	14
5. Kaikki orjuus perustuu kotivaimollistamiseen	16
6. Toinen suuri sukupuolimurros	18
7. Perhe, dynastia ja valtio	20
8. Naisten tilanne kurdiyhteiskunnassa	23
9. Kapitalismi	25
10. Talous	27
11. Hallitsevan miehen surmaaminen: kolmannen suuren sukupuolimurroksen käynnistäminen	29
12. Jineologia naisen tieteenä	32
13. Demokraattinen moderniteetti: naisten vallankumouksen aikakausi	34
Kirjoittajasta	36
Kansainvälinen aloite – The International Initiative	37

Suomentajan kommentti

Kirjoituksessa on joitakin vaikeasti suomen kieleen kääntyviä termejä, ja joiltakin osin täytyy tehdä kompromisseja molempiin suuntiin: toisaalta joiltakin osin luettavuutta on parannettu käyttämällä paremmin suomen kieleen ja tšekäläiseen poliittiseen keskusteluun sopivia käsitteitä mahdollisesti alkuperäisen tarkan merkityksen kustannuksella. Toisaalta tekstin ja Öcalanin ajattelun kannalta keskeisemmät termit on pyritty kääntämään niin ikään suomen kielelle ja tšekäläiselle keskustelulle vieraalta kuulostavilla termeillä merkityksen säilyttämiseksi.

Kahta usein toistuvaa käsitettä on syytä avata tarkemmin. ”Dominant male” on tässä suomenoksessa käännetty hallitsevaksi mieheksi, dominantin tai dominoivan miehen sijaan. Hallitsevaa miestä ei kuitenkaan tule ymmärtää ainoastaan yhteiskunnallisena tai institutionaalisenä hallitsijana, vaan käsite pitää sisällään myös patriarkaalisen mielenlaadun, joka läpäisee myös ihmisten väliset, mahdollisesti intiimitkin, suhteet ja miehen suhteen luontoon. Käsitteen on siis tarkoitus pitää sisällään vallankäytön ja hallinnan mikro- ja makroulottuvuudet. Toinen vaikeasti kääntyvä termi on Öcalanin käyttämä käsite ”housewifization”, joka on käännetty kotivaimollistamiseksi. Käsitteen on tarkoitus kuvata aktiivista prosessia, jossa naiselta on riistetty hänen yhteiskunnallinen toimijuutensa ja (esi)historiallinen asemansa, ja hänet on kahlehdittu yksityisen piiriin sekä työhön, jonka yhteiskunnallinen arvo on patriarkaalisessa järjestyksessä tietoisesti tehty ”arvottomaksi”. Kuten pamflettia lukiessa käy ilmi, Öcalan kuitenkin painottaa, ettei kotivaimollistaminen koske ainoastaan naisia, vaan on ”koko yhteiskuntaan kohdistuva sosiaalinen prosessi”, jonka perustalle kaikki muut sarron muodot rakentuivat.

Pamfletti on käännetty englannin kielestä. Kirjoituksen alkukieli on turkki. Tekstiin on lisätty kääntäjien toimesta muutamia viitteitä

Kansainvälisen aloitteen esipuhe

Edessäsi on kolmas Kansainvälisen aloitteen tekemä julkaisu. Julkaisut on koostettu Abdullah Öcalanin kirjoittamista kirjoista, ja niiden tarkoituksena on antaa lyhyt katsaus hänen mielipiteisiinsä tietyistä aiheista.

Ennen Öcalanin kaappausta ja vangitsemista 1999 julkaistiin useita kirjoja, jotka perustuivat hänen puheisiinsa sukupuolesta (sex) ja sosiaalisesta sukupuolesta (gender), mukaan lukien kolme osaa teoksesta *Nasil yaşamalı?* ("Miten elää?"). Hänen haastatteluistaan kootun kirjan nimistä, *Erkeği öldürmek* ("Tapetaan mies"), tuli kurdien keskuudessa tunnettu iskulause. Öcalan kehitti useita iskulauseita, kuten "Yhteiskunta ei voi olla vapaa ennen kuin naiset ovat vapaita". Hän määritteli näin kansallisen vapautuksen ensimmäiseksi tehtäväksi naisten vapautuksen. Öcalan käsittelee vankilakirjoituksissaan monesti naisten vapautusta pohtiessaan historian, nyky-yhteiskunnan ja poliittisen aktivismin kysymyksiä. Tämä julkaisu on koottu naisten vapautusta koskevista Öcalanin teosten otteista, erityisesti hänen uusimmista, vielä käääntämättömistä töistään.

Öcalan teki reaaliosialistisissa maissa havainnoimansa käytännön sekä oman teoreettisen ja käytännön työskentelynsä perusteella johtopäätöksen, että naisten orjuuttaminen oli kaikkien muiden orjuuttamisen muotojen alku. Hän päätteli, ettei tämä johdu naisen ja miehen biologisista eroista, vaan siitä, että nainen oli perustaja ja johtaja neoliittisessa matriarkaalisessa järjestelmässä.

Abdullah Öcalan ei ole vain teoretikko. Hän johtaa liikettä, joka kamppailee kurdikansan vapautuksen puolesta, mutta etsii myös vastauksia siihen, kuinka elää merkityksellistä elämää. Siksi hänen kirjoituksillaan on niin suuri vaikutus niin monien ihmisten elämään.

Öcalan on ottanut kantaa naisten vapautukseen liittyviin kysymyksiin koko ikänsä, erityisesti kamppailun aikana. Hän on rohkaissut naisia voimakkaasti käymään kamppailuun miesten ylivaltaa vastaan, ja hänen patriarkaatin kritiikkinsä on ollut inspiroivaa. Tämä vaikutusvaltaisen johtajan asenne ja ohjaus ovat johtaneet merkittävään kehitykseen.

Öcalan on puhunut vuosikausia naisille ja miehille asetettujen roolien ylittämistä. Hän on myös rohkaissut naisten liikkeiden ja instituutioiden perustamista, jotta naiset voivat kyseenalaistaa ja muotoilla uudelleen itsensä, elämänsä, miehet ja yhteiskunnan. Kurdistanissa on siten syntynyt naisten poikkeuksellisen vahva osallistuminen kaikkiin elämänaloihin käsi kädessä kurdien vapaustaistelun kanssa. Kurdistanin naisliikkeen huomattava dynaamisuus ja elinvoima itse asiassa usein yllättävät havainnoitsijan, joka ei odota kohtaavansa tällaista sangen patriarkaalisena pidetyllä alueella.

Abdullah Öcalan on usein esittänyt vuosien saatossa, että naisen vapauden taso määrittää yhteiskunnan vapauden tason. Hän ilmaisi tämän jälleen hiljattain tapaamisessa BDP:n (Rauhan ja demokratian puolue) delegaation kanssa.¹ "Minulle naisten vapaus on arvokkaampaa kuin

¹ Rauhan ja demokratian puolue (kurdiksi *Barış ve Demokrasi Partisi*, BDP) oli Turkissa vuosina 2008-2014 aktiivinen poliittinen puolue, joka toimi yhdessä sisarpuolueensa HDP:n kanssa. Kunnallispolitiikan alueella toimiva BDP

kotimaan vapaus.” Näin syntyi ajatus tehdä erityisjulkaisu, joka käsittelee naisten vapauden kysymystä.

organisoi uudelleen heinäkuussa 2014 ja vaihtoi samalla nimekseen Demokraattinen alueiden puolue (*Demokratik Bølgeler Partisi*, DBP), joka jatkaa yhä toimintaansa tänä päivänä.

1. Esipuhe

Olen ollut kiinnostunut naisten vapauskysymyksestä läpi elämäni. Aluksi katsoin, että naisten orjuuttaminen Lähi-idässä ja yleensä on tulosta feodaalisesta takapajuisuudesta. Monien vuosien vallankumouksellinen käytäntö ja tutkimus ovat tuoneet minut kuitenkin johtopäätökseen, että ongelman juuret ovat paljon syvemmällä. Sivilisaation viisituhatuotinen historia on perustaltaan naisen orjuuttamisen historiaa. Sen seurauksena naisten vapaus voidaan saavuttaa vain kamppailemalla tämän hallitsevan järjestelmän perusteita vastaan.

Sivilisaation valtavirran analyysi vapauskysymyksen näkökulmasta tekee selväksi, että sivilisaatiota on kuvannut yhä lisääntyvä orjuus. ”Hegemoninen sivilisaatio” on sivilisaatio, joka on saanut vaikutteita Sumerista Akkadiin, Babyloniasta Assyriaan ja Persiasta Kreikkaan sekä periytynyt jälkipolville Roomaan, Bysanttiin, Eurooppaan ja lopulta Yhdysvaltoihin. Sivilisaation pitkän historian aikana orjuus on jatkunut kolmella tasolla: 1) ensin luomalla ideologisen orjuuden puitteet, jossa ilmiselvästi, mutta ymmärrettävästi, pelottavat ja hallitsevat jumalat on rakennettu mytologioiden pohjalta, 2) voimankäyttönä ja 3) talouden haltuunottona.

Yhteiskunnan kahlitseminen kolmella tasolla havainnollistuu erinomaisesti ziggurateissa, Sumerin pappisvaltion pystyttämässä temppeleissä. Zigguratien ylemmät kerrokset esittävät ihmismieliä kontrolloivan jumalan majapaikkaa. Keskeisissä kerroksissa ovat pappien poliittiset ja hallinnolliset päämajat. Alimpiin kerroksiin on lopuksi sijoitettu käsityöläiset ja maatyöläiset, jotka on pakotettu työskentelemään tuotannon parissa. Malli on pohjimmiltaan säilynyt muuttumattomana nykypäivään asti. Zigguratin tarkastelu on siten itse asiassa edelleen jatkuvan valtavirtaisen sivilisaatiojärjestelmän analyysia, joka mahdollistaa meille nykypäivän kapitalistisen maailmanjärjestelmän analysoimisen suhteessa sen todelliseen perustaan. Pääoman ja vallan jatkuva, kasautuva kehitys on vain kolikon toinen puoli. Toinen puoli on hirvittävä orjuus, nälkä, köyhyys ja pakottaminen elämään yhteiskunnassa karjan asemassa.

Pohjana olevan järjestelmän luonteen takia keskussivilisaatio ei pysty ylläpitämään tai suojelemaan itseään viemättä yhteiskunnalta sen vapautta ja varmistamatta, että yhteiskuntaa voidaan hallita kuin karjalaumaa.¹ Tämä saadaan aikaan luomalla yhä enemmän pääomaa ja vallan instrumentteja, mikä luo jatkuvasti lisääntyvää köyhyyttä ja laumamentaliteettia. Järjestelmän itsensä luonteessa on syy siihen, että kysymys vapaudesta on avainkysymys kaikkina aikoina.

Vapauden menetyksen historia on samaan aikaan sen historiaa, miten nainen menetti asemansa ja katosi historiasta. Se on sen historiaa, miten hallitseva mies saavutti valta-asemansa kaikkinen jumalinen ja palvelijoinen, hallitsijoinen ja alamaisineen, talouksineen sekä tieteineen ja taiteineen. Naisen kukistuminen ja tappio merkitsevät siten koko yhteiskunnan kukistumista ja tappiota sekä siitä seuraavaa seksististä yhteiskuntaa. Seksistisen miehen into rakentaa sosiaa-

¹ Keskussivilisaatio on politiikan tutkijan David Wilkinsonin luoma käsite. Sillä tarkoitetaan sivilisaatiota, joka syntyi noin 1500 eaa. Mesopotamian ja Egyptin sivilisaatioiden yhtyessä. Keskussivilisaatio sulki myöhemmin sisäänsä Antiikin Kreikan (ja siten myös Rooman) sivilisaation noin vuonna 560 eaa., Intian sivilisaation noin vuonna 1000 jaa., ”Uuden maailman” sivilisaatiot 1500-luvulla ja Kaukoidän sivilisaatiot 1850-luvulla. Tämä sivilisaatiohaara on siis levinnyt maailmanlaajuisesti ja on nykyään hegemonisessa asemassa kaikilla mantereilla.

lista hallintaansa naisen yli on niin suuri, että kaikki kontaktit naisen kanssa muuttuvat vallan osoittamiseksi.

Naisen orjuuttamisen syvyys ja tämän tosiseikan tarkoituksellinen naamiointi liittyvät siten läheisesti yhteiskunnan sisällä tapahtuvaan hierarkkisuuden ja valtiojohtoisuuden nousuun. Kun naiset on sopeutettu orjuuteen, hierarkiat (kreikan kielen sanasta *ἱεραρχία*, hierarkhia, 'ylipappien hallinto') vakiinnutetaan. Polku yhteiskunnan muiden alueiden orjuuttamiseen on kivetty. Miesten orjuutus tulee naisen orjuuttamisen jälkeen. Sukupuolinen orjuuttaminen poikkeaa eräin tavoin luokan ja kansakunnan orjuuttamisesta. Sen legitimointi saavutetaan tunteita hyväksikäyttävillä valheilla, jotka ovat yhdistetty hienostuneeseen ja voimakkaaseen alistamiseen. Naisen orjuuttaminen oikeutetaan hänen biologisella erilaisuudellaan. Kaikkea hänen tekemäänsä työtä pidetään itsestään selvänä ja sitä kutsutaan arvottomaksi "naisten työksi". Väitetään, että uskonto kieltää hänen osallistumisensa julkiseen elämään moraalisesti häpeällisenä. Orjuuttamisen seurauksena naiset suljetaan ulos kaikista tärkeistä yhteiskunnallisista aktiviteeteista. Naisten heikkous tulee yhä enemmän institutionaaliseksi sitä mukaa, kun miehet ottavat haltuunsa vallan poliittisissa, sosiaalisissa ja taloudellisissa toiminnoissa. Siten "heikomman sukupuolen" ideasta tulee jaettu uskomus.

Itse asiassa yhteiskunta ei kohtele naisia vain biologisesti erillisenä sukupuolena, vaan melkeinpä erillisenä etnisenä ryhmänä, kansallisuutena tai luokkana – kaikkein riistetyimpänä etnisenä ryhmänä, kansallisuutena tai luokkana. Mikään etninen ryhmä, luokka tai kansallisuus ei ole alistettu kotivaimollistamista vastaavaan systemaattiseen orjuuteen.

Oli kyse sitten vapaus- tai tasa-arvokamppailusta, demokraattisesta, moraalista tai poliittisesta kamppailusta, luokkataistelusta tai mistä tahansa kamppailusta, niin kamppailun epäonnistumisesta koettu pettymys on naisen ja miehen välillä käydyn arkkityyppisen valtasuhdekamppailun merkitsemä. Tästä valtasuhteesta juontuvat kaikenlaiset suhteet, jotka kasvattavat eriarvoisuutta, orjuutta, despotismia, fasismia ja militarismia. Jos haluamme selittää niin usein käyttämiemme käsitteiden kuten tasa-arvoisuus, vapaus, demokratia ja sosialismi, todellisen merkityksen, meidän on analysoitava ja rikottava ikiaikainen naisten ympärille kudottu suhdeverkosto. Ei ole olemassa muuta tapaa saavuttaa todellista vapautta, demokratiaa, moraalista ja monimuotoisuuden sallivaa yhdenvertaisuutta.

Naisten aseman yksiselitteinen selvittäminen on kuitenkin vain ongelman yksi puoli. Vapautuksen kysymys on vielä paljon tärkeämpi; toisin sanoen ongelman ratkaisu on tärkeämpää kuin sen paljastaminen ja analysoiminen. Naisten aseman paljastuminen, tosin rajoitetusti, on lupaus asia kapitalistisen systeemin nykyisessä kaaoksessa. Feminismi onnistui tuomaan esiin totuuden naisista 20. vuosisadan viimeisen neljänneksen aikana, vaikkakaan ei riittävästi. Mahdollisuus minkä tahansa ilmiön muutokseen kaaottisina aikoina kasvaa pitämällä jatkuvasti esillä edistyksen tasoa tai selvitystyötä. Sellaisina aikoina pienet askeleet kohti vapautta voivat siten johtaa loikkauksiin eteenpäin. Naisten vapaus voi nousta nykyisen kriisin suureksi voittajaksi. Mitä tahansa ihminen on luonut, sen ihminen voi myös hävittää. Naisten orjuuttaminen ei ole luonnonlaki eikä kohtalo. Tarvitsemme merkityksellisen teorian, ohjelman, organisaation ja toimeenpanomekanismit.

2. Naisten vallankumous: neoliittinen aika

Patriarkaatti ei ole ollut olemassa aina. On vahvoja todisteita siitä, että naisten asema on ollut hyvin erilainen vuosituhansina ennen valtiollisten sivilisaatioiden nousua. Yhteiskunta on ollut myös äitikeskeinen: se on ollut rakennettu naisten ympärille.

Zagros-Taurus-vuorijonon alueella mesoliittinen ja sitä seuraava neoliittinen yhteiskunta alkoivat kehittyä neljännen glasiaalisen kauden lopulla, noin 20 000 vuotta sitten.¹ Tämä suurenmoinen yhteiskunta kehittyneine työkaluineen ja monimutkaisine asutusmalleineen oli edistyneempi kuin sitä edeltänyt klaaniyhteiskunta. Ajanjakso muodostaa vaikuttavan vaiheen sosiaalisen luontomme historiassa. Monet yhä tärkeät keksinnöt juontavat juurensa tähän historialliseen aikaan: maanviljelyn vallankumous, kylien perustaminen, kaupan juuret, äitiyteen perustuva perhe sekä heimot ja heimo-organisaatiot.

Käytämme edelleen useita työtapoja, työkaluja ja varusteita, jotka perustuvat keksintöihin ja löytöihin, joita mitä todennäköisimmin tekivät tämän aikakauden naiset. Tällaisia ovat esimerkiksi erilaisten kasvien käyttötavat, eläinten domestikaatio, asumusten rakentaminen, lasten ruokinnan periaatteet, kuokka ja käsikivet sekä ehkä myös härkävaunut. Mielestäni tuon ajan äitijumalatar-kultti symboloi arvonantoa naisen osuudelle näissä suurissa edistysaskelissa. En pidä sitä abstraktin hedelmällisyyden deifikaationa.

Äitinaiseen perustuvassa hierarkiassa on samaan aikaan historialliset juuret äidin käsitteelle, jonka pohjalta kaikki yhteiskunnat yhä kunnioittavat ja tunnustavat äidin auktoriteetiksi. Auktoriteettiasema kuuluu hänelle, koska äiti on ensisijainen elämän elementti, joka sekä synnyttää että ylläpitää elämää ravitsemalla – myös kaikkein vaikeimmissa olosuhteissa. Niinpä jokaisen kulttuurin ja hierarkian, joka tunnustaa tämän seikan, on kunnioitettava naista. Todellinen syy äidin käsitteen kestävyydelle on se tosiseikka, että äiti luo konkreettisesti pohjan sosiaaliselle olennolle, ihmiselle. Synnä ei ole abstrakti kyky synnyttää.

Neoliittisella kaudella naisen ympärille luotiin kokonaisvaltainen yhteisöllinen yhteiskuntajärjestys, niin kutsuttu ”primitiivinen sosialismi”. Järjestelmässä ei tunnettu mitään niistä pakko-keinoista, joita valtiot käyttävät. Siitä huolimatta se oli olemassa tuhansia vuosia. Tämä ikivanha järjestys muotoili ihmiskunnan sosiaalisen tietoisuuden, ja loputon tarpeemme saavuttaa ja tehdä kuolemattomaksi tämä tasa-arvon ja vapauden järjestys sai meidät luomaan paratiisin käsitteen.

¹ On korostettava, että Öcalan viittaa ”neoliittisella aikakaudella” Levantin ja Mesopotamian alueen neoliittisiin yhteisöihin. Tämä aikakausi ajoittuu noin vuosiin 10 000 eaa. – 4 000 eaa. Tästä neoliittisesta kulttuurista kehittyi myöhemmin ensimmäiset sivilisaatiot ja valtiot (Sumer, Assyria, Babylonia) ja se on Öcalanin (ja joidenkin muiden historioitsijoiden ja arkeologien) mukaan koko keskussivilisaation juuri. Neoliittinen aikakausi ei siis viittaa kaikkiin maailman neoliittisiin yhteisöihin, toisin kuin sanan historiatieteellinen määritelmä antaa ymmärtää. Siirtyminen neoliittiseen aikaan on tapahtunut eri maanosissa eri aikaan ja erilaisissa muodoissa, ja joillakin alueilla neoliittisia yhteisöjä syntyi ilman vuorovaikutusta Mesopotamian neoliittisen kulttuurin kanssa. Esimerkiksi Suomessa neoliittinen kausi alkoi vasta 5 000 vuotta myöhemmin, eikä yhteiskuntajärjestys tietyvästi ollut matriarkaalinen. Suomen neoliittisen kulttuurin juuret ovat kuitenkin Mesopotamiassa.

Tasa-arvon ja vapauden luonnehtima primitiivinen sosialismi oli mahdollinen, koska matriarkaalisesta järjestyksen sosiaalinen moraalit ei sallinut omistajuutta, joka on pääasiallinen tekijä yhteiskunnallisen eriytymisen synnyssä. Työnjako sukupuolten välillä, joka on toinen tähän jakautumiseen liittyvä kysymys, ei perustunut vielä omistajuuteen eikä valtasuhteisiin. Ryhmän sisäiset yksityiset suhteet eivät olleet vielä kehittyneet. Kerätty tai metsästetty ravinto kuului kaikille. Lapset kuuluivat klaanille. Yksikään mies tai nainen ei ollut kenenkään yksityisomaisuutta. Kaikissa näissä asioissa vielä pienellä yhteisöllä, jolla ei ollut suurta tuotantokapasiteettia, oli vakaa yhteinen ideologinen ja materiaallinen kulttuuri. Yhteiskuntaa ylläpitävät perusperiaatteet olivat jakaminen ja solidaarisuus. Omistajuus ja voima elämää uhkaavina vaaratekijöinä olisivat sekoittaneet tämän kulttuurin.

Neoliittisen yhteiskunnan luontosuhdetta piti yllä sekä ideologisen että materiaalsen kulttuurin pitäytyminen ekologississa periaatteissa toisin kuin valtavirtayhteiskunnassa. Luontoa pidettiin elollisena ja elävänä eli samanlaisena kuin ihmiset pitivät itseään. Tietoisuus luonnosta kasvatti mentaliteetin, joka tunnisti suuren joukon pyhyiksi ja jumaluuksia luonnossa. Voimme ehkä ymmärtää paremmin kollektiivisen elämän olemusta, jos tunnustamme sen perustuneen äitinaisen kunnioittamisesta lähtöisin olevaan pyhyden ja jumaluuden metafysiikkaan.

Meidän on ymmärrettävä tämä: miksi ja miten oli mahdollista syrjäyttää neoliittisen kauden matriarkaalisesta järjestelmästä? Naisen keräilyn ja miehen metsästyksen välillä oli ollut olemassa jännite aina varhaisimmista sosiaalisista ryhmittymistä alkaen, minkä seurauksena yhteiskunnan sisällä kehittyi kaksi erilaista kulttuurista evoluutiota.

Matriarkaalisessa yhteiskunnassa ylijäämätuotanto kasvoi, vaikkakin rajallisesti. Tämä oli talouden alku, joskaan ei käsitteenä, vaan suhteessa perusolemuksensa. Tästä alusta löydämme erilaisten talousjärjestelmien juuret, esimerkiksi kapitalistisen ja lahjatalouden. Nainen, ravitsija, kontrolloi tätä ylijäämää. Mutta mies paransi asemaansa, saavutti korkeamman aseman ja keräsi ympärilleen seurueen, varsin mahdollisesti kehittämällä menestyksekkäämpiä metsästystekniikoita. ”Viisas vanha mies” ja shamaani, jotka aiemmin eivät olleet kuuluneet vahvan miehen joukkioon, liittyivät nyt häneen ja auttoivat muodostamaan miehisen ylivoimaisen ideologian. He pyrkivät kehittämään hyvin järjestelmällisen liikkeen naisia vastaan.

Neoliittisen ajan matriarkaalisessa yhteiskunnassa ei ollut institutionalisoituja hierarkioita. Ne alkoivat kuitenkin nyt hitaasti tulla käyttöön. Shamaanin ja vanhempien, kokeneiden miesten liitto oli tässä suhteessa tärkeä kehitysvaihe. Ideologinen ote, jota miesten liitto käytti piiriinsä vetämiin nuoriin miehiin, vahvisti heidän asemaansa yhteisössä. Miesten saavuttaman vallan luonne on tärkeää. Metsästyksen ja klaanin puolustaminen ulkoisia vaaroja vastaan perustuivat tappamiseen ja haavoittamiseen, ja niillä oli siten sotilaallisia piirteitä. Tämä oli sodan kulttuurin alku. Oli alistuttava auktoriteetille ja hierarkialle, kun oli kyse elämästä ja kuolemasta.

Hierarkia ja valtion valta perustuvat yhteisöllisyyteen. Termi ”hierarkia” viittasi alun perin pappishallintoon, viisaiden vanhusten auktoriteettiin. Hierarkialla oli positiivinen funktio alkuaan. Luonnonyhteiskunnan hyödyllistä hierarkiaa voidaan ehkä jopa pitää demokratian prototyyppinä. Äitinäinen ja viisaat vanhukset varmistivat yhteisön turvallisuuden ja yhteiskunnan hallinnon. Ne olivat tarpeellisia ja hyödyllisiä elementtejä yhteiskunnassa, joka ei perustunut kasaantumiseen ja omistamiseen. Yhteisö kunnioitti niitä vapaaehtoisesti. Kun vapaaehtoinen riippuvaisuus muuttuu käskyvallaksi ja hyödyllisyys oman edun tavoitteluksi, niistä tulee kuitenkin tahattomasti voiman välikappaleita, jotka piiloutuvat yleisen turvallisuuden ja kollektiivisen tuotannon taakse. Näin muodostuu kaikkien riistävien ja alistavien järjestelmien ydin. Se on kaikkein pahin luomus, joka milloinkaan on keksitty. Luomus, jonka mukana tulivat kaikki

orjuuden muodot, kaikki mytologioiden ja uskontojen muodot sekä kaikki systemaattinen tuhoaminen ja ryöstely.

Epäilemättä oli olemassa ulkoisiakin syitä neoliittisen yhteiskunnan hajoamiseen, mutta tärkein tekijä oli pyhä pappisvaltio. Mesopotamian ja Niilin varren varhaisten sivilisaatioiden tarinat vahvistavat tämän. Edistyneen neoliittisen yhteiskunnan kulttuuri uusine keinokastelutekniikoinen tarjosi ylijäämätuotannon, jota vaadittiin tällaisen yhteiskunnan syntyyn. Ylijäämätuotannon ympärille muodostunut uusi urbaani yhteiskunta organisoitiin valtion muotoon pääasiassa miehen hiljattain saavuttaman aseman ja vallan kautta.

Urbanisaatio merkitsi tavaramuotoistumista. Se johti kaupankäyntiin. Kauppa tihkui neoliittisen yhteiskunnan suoniin siirtokuntien muodossa. Tavaramuotoistuminen, vaihtoarvo ja omistajuus lisääntyivät eksponentiaalisesti kiihdyttäen siten neoliittisen yhteiskunnan hajoamista.

3. Ensimmäinen suuri sukupuolimurros

Ehdotan, että sukupuolten välisten suhteiden historian merkittäviä käännekohtia kutsuttaisiin termillä ”sukupuolinen murros” historiallisen materialismin vallankumous-vastavallankumouskaavan mukaisesti. Historia on nähnyt kaksi tällaista murrosta, ja ennustan, että yksi sellainen nähdään tulevaisuudessa.

”Vahvojen miesten” järjestäytynyt voima oli olemassa ainoastaan eläinten pyydystämistä ja ulkoista vaaraa vastaan puolustautumista varten sivilisaatiota edeltävinä yhteiskunnallisina kausina. Tämä organisoidun voiman yksikkö halusi omistaa perhe-klaaniyksikön, jonka nainen oli perustanut emotionaalisen työnsä tuotoksena. Perhe-klaanin valtaaminen loi ensimmäisen vakavan väkivallan organisaation. Prosessissa anastettiin nainen itse, hänen lapsensa ja sukulaisensa sekä kaikki heidän materiaaliset ja kulttuuriset saavutuksensa. Se oli alkuperäisen talousmuodon, kotitalouden, ryöstö. Proto-pappi eli shamaani, kokenut vanhus ja vahva mies liittoutuivat muodostamaan varhaisimman ja pitkäkestoisimman patriarkaalisesta hierarkkisen vallan, pyhän hallinnon. Tämä on nähtävissä kaikissa samassa vaiheessa olevissa yhteiskunnissa. Luokan, kaupungin ja valtion vaiheeseen asti patriarkaalinen hierarkia dominoi sosiaalista ja taloudellista elämää.

Sumerilaisessa yhteiskunnassa sukupuolet olivat vielä suurinpiirtein tasa-arvoisia toiselle vuosituhannelle asti ennen ajanlaskun alkua, vaikkakin tasapaino kääntyi vähitellen naista vastaan. Useat jumalattarille pystytetyt temppelit ja mytologiset tekstit tältä ajalta viittaavat siihen, että vuosien 4 000 ja 2 000 eKr. välillä naisen, äidin, kulttuurin vaikutus sivilisaation ytimen muodostaneisiin sumerilaisiin oli samalla viivalla miehen kulttuurin kanssa. Vielä ei ollut muodostunut häpeän kulttuuria naisen ympärille.

Voimmekin nähdä tässä alun uudelle kulttuurille, joka kehitti ylivoimaisen äitinainen-kulttiin. Kulttuuri poikkeaa laadullisesti äitinainen-kulttuurista. Keräily ja myöhemmin viljely, äitinainen kulttuurin merkittävät elementit, ovat rauhanomaisia aktiviteetteja, joihin ei tarvita sodankäyntiä. Metsästyminen, joka on pääasiallisesti kuulunut miehelle, perustuu sodankäynnin kulttuuriin ja kovaan auktoriteettiin.

Tämän herruuden ja hierarkian kehitys ennen luokkayhteiskunnan alkua on yksi historian tärkeimmistä käännekohtista.

On ymmärrettävää, että vahva mies, jonka keskeinen rooli oli metsästyminen, ahnehti matriarkaalisesta järjestelmän tuotannon kertymistä. Ylivoimaisen aikaansaaminen toisi hänelle monia etuja. Vallan organisaatio, jonka hän oli saavuttanut metsästyksen kautta, antoi nyt hänelle mahdollisuuden hallita ja perustaa aivan ensimmäinen yhteiskunnallinen hierarkia. Tähän kehityskulkuun kuului aivan ensimmäinen analyttisen älyn käyttö vahingollisiin tarkoituksiin, ja siitä tuli myöhemmin osa järjestelmää. Siirtyminen pyhän äidin kultista pyhän isän kulttiin mahdollisti myös sen, että analyttinen äly pystyi naamioitumaan pyhyiden verhoon.

Vakavien sosiaalisten ongelmien alkuperä on näin ollen patriarkaalisissa yhteiskunnissa, joista tuli kulttimaisia eli uskonnollistuneita, vahvan miehen ympärille rakentuneita. Naisen orjuuttamisella valmisteltiin perusta niin lasten kuin miesten orjuuttamiselle. Kun mies sai ko-

kemusta arvon kasaamisesta orjatyövoiman avulla, erityisesti ylijäämätuotannon kasaamisessa, hän kontrolloi ja hallitsi näitä orjia yhä vahvemmin. Vallasta ja auktoriteetista tuli yhä tärkeämpää. Vahvan miehen, kokeneen vanhuksen ja shamaanin yhteistyö etuoikeutetun sektorin muodostamisessa sai aikaan valtakeskuksen, jota oli vaikea vastustaa. Analyyttinen äly muodosti keskuksessa erikoislaatuisen mytologisen narratiivin tavallisen kansan ajatusmaailman hallitsemiseksi. Mies on ylennetty niin korkealle sumerilaista yhteiskuntaa varten luodussa mytologisessa maailmassa, että hänestä on tehty taivaan ja maan luojajumala. Mytologinen maailma myös periytyi eteenpäin aikojen kuluessa eräin muutoksin.

Kun naisen jumalallisuus ja pyhyys on ensin alennettu ja sitten pyyhitty pois, idea miehestä hallitsijana ja itsevaltiaana on jättänyt jäljen yhteiskuntaan. Hallitsijan ja hallitun, luojan ja luodun, suhde leimaa siten kulttuurin jokaista piirrettä valtavan mytologisten kertomusten verkoston kautta. Yhteiskunta houkutellessaan sisäistämään tämä mytologinen maailma ja vähitellen siitä tulee ensisijainen. Sitten se muuttuu uskonnoksi, jonka sisään on rakennettu jyrkkä erottelu ihmisten välille. Yhteiskunnan luokkajako heijastuu esimerkiksi Aatamin ja Eevan karkotuksessa paratiisista ja tuomitsemisessa orjuuteen. Tämä taru antaa sumerilaisille hallitsijajumalille luomisen voiman: heidän alamaaisensa luodaan uudelleen palvelijoiksi.

Sumerilaiseen mytologiaan kuului ihmisen luomiskertomus antropomorfisen jumalan kylki-luusta. Tosin tarinassa oli jumalatar Ninhursag, joka suoritti luomisaktin pelastaakseen miespuolisen jumalan Enkin hengen. Kertomusta muutettiin miehen eduksi aikojen kuluessa. Keskinäisen kilpailun ja luomiskyvyn toistuvilla elementeillä oli kaksinainen funktio Enkin ja Ninhursag-Inannan myyteissä: naisen alentaminen ja hänen aiemman luomisvoimansa merkityksen vähentäminen sekä pelkän orjan ja palvelijan asemassa olevan ihmisen luomisen symbolisointi. (Uskon, että tämä jälkimmäinen sumerilaisten pappien käsitys on ollut merkittävässä roolissa kaikissa myöhemmissä jumalan ja palvelijan kysymyksissä. On olennaista määritellä totuus tässä asiassa; uskonnollinen kirjallisuus kuitenkin joko pidättäytyy tekemästä niin tai kumoaa väitteen suoralta kädeltä. Johtuuko se siitä, että teologit haluavat kätkeä totuuden ja samalla asiaan liittyvät omat intressinsä?)

Sumerilaisessa yhteiskunnassa muotoillut jumalalliset identiteetit heijastavat uutta lähestymistapaa luontoon, uusia yhteiskunnallisia voimia ja enemmänkin. Voisi sanoa, että identiteetit on otettu käyttöön ajatusmaailman muokkaamiseksi uudenlaiseksi. Kun luonnon ulottuvuuden vaikutus vähenee, yhteiskunnallinen ulottuvuus tulee tärkeämmäksi. Naisten vaikutusvalta vähenee asteittain. Samalla kehitys viestittää silmiinpistävästi, että ihminen on subjekti, palvelija. Kun vahvistuvasta poliittisesta voimasta yhteiskunnassa seuraa joidenkin jumalien merkityksen korostuminen, siitä seuraa myös joidenkin identiteettien katoaminen ja joidenkin merkittävä muuttuminen. Babylonian ajan hallitsijan absoluuttinen valta heijastuu siten Marduk-jumalan nousussa. Tämä sumerilaisen mytologian viimeinen vaihe viittaa siihen, että ollaan monoteististen (yksijumalaisten) uskontojen kynnyksellä.

Tällaisessa järjestelmässä, jossa mies omisti lapset, isä halusi saada niin paljon lapsia, erityisesti poikalapsia, kuin mahdollista vallan saavuttamiseksi. Lasten hallinta mahdollisti hänelle äitinaisen saavutusten hallinnan. Omistamisen järjestelmä oli luotu. Dynastian yksityisomistus vakiintui pappisvaltion kollektiivisen omistajuuden rinnalla. Myös yksityinen omistajuus vaati isyyden auktoriteettia. Isän oikeuksia tarvittiin, että perintö voitiin siirtää etupäässä poikalapsille. Tämä kulttuuri levisi laajalle vuoden 2 000 eKr. jälkeen. Naisen yhteiskunnallinen asema muuttui radikaalisti. Patriarkaalinen yhteiskunta oli tullut niin voimakkaaksi, että se pystyi te-

kemään vallastaan tarunomaisen. Miehen maailmaa ylistettiin ja kuvattiin sankarilliseksi siinä missä kaikkea feminiinistä vähäteltiin, halvennettiin ja parjattiin.

Sukupuolinen murros oli niin jyrkkä, että siitä seurasi historian merkittävin sosiaalisen elämän muutos. Muutos koski naisen arvoa Lähi-idän kulttuureissa, ja sitä voidaan kutsua ensimmäiseksi suureksi sukupuolimurrokseksi tai vastavallankumoukseksi. Minä kutsun sitä vastavallankumoukseksi, koska se ei ole tuonut mitään positiivista yhteiskunnan kehitykseen. Patriarkaatin jäykkä yhteiskunnallinen valta-asema ja naisten ulossulkeminen on päinvastoin johtanut tavattomaan elämän köyhyYTEEN. Tämä repeämä Lähi-idän sivilisaatiossa on luultavasti ensimmäinen askel sen asteittaiseen rapistumiseen, kun murroksen negatiiviset seuraukset vain moninkertaisuivat ajan kuluessa. Kaksiäänisen yhteiskunnan sijaan se tuotti yksiaänisen miesyhteiskunnan. Siirryttiin kohti yksitasoista, äärimmäisen maskuliinista yhteiskunnallista kulttuuria. Menetettiin ihmeitä luonut naisen tunneäly, joka oli humaani ja uskollinen luonnolle ja elämälle. Naisen tunneälyn tilalle on tullut julman kulttuurin kirottu analyttinen äly, joka on alistanut itsensä dogmatismille, kääntänyt selkänsä luonnolle, pitää sotaa kaikkein korkeimpana hyveenä, nauttii ihmisveren vuodattamisesta sekä pitää miehen oikeutena naisen orjuuttamista ja hänen mielivaltaista kohtelua. Analyttinen äly on vastakohta naisen älylle, joka on yhteiskunnallisesti tasa-arvoista sekä hyvinvoinnin tuotantoon ja elolliseen luontoon suuntautunutta.

Äidistä on tullut muinainen jumalatar. Hän istuu nyt kodissaan, tottelevaisena ja siveänä naisena. Hänen ei ole edes mahdollista saada ääntään kuuluviin tai paljastaa kasvojaan sen sijaan, että olisi tasavertainen jumalien kanssa. Vähitellen hänet kääritään huntuihin, ja hänestä tulee vahvan miehen haaremin vanki. Tähän historialliseen kehityskulkuun liittyy naisen syvä orjuus Arabiassa, jota Mooseksen Aabrahamilta perimä traditio on vahvistanut.

4. Miten patriarkaalinen auktoriteetti juurtui syvälle

Hierarkkisuus ja autoritaarisuus kuuluvat perustavanlaatuisesti patriarkaalisen yhteiskunnan rakenteeseen. Kun autoritaarinen hallinto yhdistettiin shamaanin pyhään auktoriteettiin, tuloksena oli hierarkian käsite. Käskyvallan instituutio saavuttaisi asteittain merkittävän aseman yhteiskunnassa ja muuttuisi valtiolliseksi käskyvallaksi luokkajakojen voimistuessa. Hierarkkinen auktoriteetti ei ollut vielä institutionalisoitunutta, vaan henkilökohtaista, eikä sillä siten ollut niin suurta vaikutusvaltaa yhteiskunnassa kuin institutionalisoituneella valtiolla. Auktoriteetin totteleminen oli osittain vapaaehtoista, yhteiskunnan edun määräämää.

Tämä liikkeelle pantu prosessi kuitenkin edisti hierarkkisen valtion syntymistä. Primitiivinen yhteisöllinen järjestelmä vastusti prosessia pitkään. Miehisen liiton auktoriteetille osoitettiin kunnioitusta ja tottelevaisuutta vain, jos se jakoi tuotannon kertymän yhteisön jäsenten kesken. Ylijäämätuotannon kasaamista pidettiin itse asiassa vääränä. Eniten arvostusta sai henkilö, joka jakoi oman ylijäämänsä. Anteliaisuuden ihailun traditio on yhä vallalla klaaniyhteisöissä, ja sen juuret ovat tässä vahvassa historiallisessa perinteessä. Yhteisö piti alusta asti ylijäämätuotannon kasautumista mitä vakavimpana uhkana itselleen ja perusti moraalinsa ja uskontonsa tämän uhan vastustamiselle. Lopulta miehen kasautumiskulttuuri ja hierarkkinen auktoriteetti voittivat naisen kulttuurin. Meidän on tehtävä hyvin selväksi, että tämä voitto ei ollut mikään väistämätön historiallinen välttämättömyys. Ei ole olemassa mitään lakia, joka määräisi, että luonnollisen yhteiskunnan olisi välttämättä kehityttävä hierarkkiseksi ja sen jälkeen valtiojohtoiseksi yhteiskunnaksi.¹ Sellainen kehitysalttius saattaa olla olemassa. Olisi kuitenkin täysin virheellistä pitää sellaista alttiutta väistämättömänä, ikuisena prosessina, jonka on pakko läpikäydä koko kehityskulkunsa. Yhteiskuntaluokkien olemassaolon pitämisestä kohtalona on tullut tahattomasti luokkaideologiiden työkalu.

Naisen yhteisölliseen yhteiskuntaan ilmaantui useita säröjä miehen kasautumiskulttuurin ja hierarkkisen auktoriteetin voiton jälkeen. Muutos hierarkkiseksi yhteiskunnaksi ei ollut helppo. Tämä oli siirtymävaihe primitiivisen yhteisöllisen yhteiskunnan ja valtion välillä. Lopulta hierarkkisen yhteiskunnan oli joko hajottava tai päädyttävä valtioksi. Miehisten voimien välisellä liitolla oli jossain määrin positiivinenkin rooli yhteiskunnan kehityksessä: sen sosiaalistumisessa. Liitto antoi kuitenkin hierarkkiselle patriarkaatille sen vahvuuden, jota se tarvitsi kehittyäkseen valtioksi. Nimenomaan hierarkkinen ja patriarkaalinen yhteiskunta alistoi naiset, nuoret ja muiden etnisten ryhmien edustajat, mikä tapahtui jo ennen valtion kehittymistä. Tärkein kysymys on, miten alistaminen saavutettiin. Alistamiseen tarvittavaa auktoriteettia ei löytynyt laeista, vaan se saatiin uusista moraalikäsitteistä, jotka perustuivat pyhyyden sijasta maallisiin tarpeisiin. Kun kehitys kulkee kohti abstraktin yksijumalaisuuden uskonnollista käsitettä, joka

¹ Luonnollinen yhteiskunta (kurdiksi *civaka xwezayî*) on Öcalanin kirjoituksissa usein toistuva käsite, joka vastaa käytännössä Murray Bookchinin käsitettä ”organic society”. Lue lisää esim. Murray Bookchinin kirjasta *Ecology of Freedom – The Emergence and Dissolution of Hierarchy*, luku 2.

heijastaa patriarkaalisen yhteiskunnan arvoja, patriarkaalinen auktoriteetti ja sen luonnollinen yhteiskunta lukuisine jumalattarineen hangoittelee samaan aikaan vastaan. Patriarkaalisen järjestyksen olennaiset säännöt ovat työskentely, tuotanto ja elättäminen ihmisten elossa pitämiseksi. Kun patriarkaalinen moraalit legitimoit tuotannon kasaamisen ja petaa tietä omistajuudelle, yhteisöllisen yhteiskunnan moraalit tuomitsee ylijäämän kasaamisen kaiken vääryyden lähteeksi ja rohkaisee sen jakamiseen. Vähitellen tämä yhteiskunnan sisäinen harmonia heikkenee ja syntyy jännitteitä.

Konfliktin ratkaisuna olisi joko paluu vanhoihin patriarkaalisiin arvoihin tai patriarkaalisen vallan laajentaminen niin yhteisön sisäpuolella kuin ulkopuolella. Patriarkaaliselle ryhmittymälle oli olemassa vain yksi vaihtoehto. Väkivaltaisen, sotaisen, alistamiseen ja riistoon pohjautuvan yhteiskunnan perustukset oli pystytetty. Konfliktien prosessin kautta saavutettiin valtion ja auktoriteetin vaihe, joka perustui institutionalisoituun, pysyvään voimaan.

Jos naisen asemaa hierarkkisessa järjestelmässä ja hänet orjuuttaneita olosuhteita ei analysoida, ei voida ymmärtää näiden varaan rakentuvaa valtiota ja luokkajärjestelmää. Nainen ei ole maalitauluna naissukupuolensa takia, vaan patriarkaalisen yhteiskunnan perustajana. Orjuuden muut muodot voidaan analysoida ja voittaa vain analysoimalla perusteellisesti naisen orjuuttamista ja luomalla sen kukistavat olosuhteet. Ilman näitä analyysejä ei voida välttää perustavanlaatuisen virheiden tekemistä.

5. Kaikki orjuus perustuu kotivaimollistamiseen

Hierarkkisen järjestyksen valtavan etenemisen alusta lähtien seksismi on ollut vallankäytön perusideologia. Se on tiiviisti yhteydessä luokkajaon syntymiseen ja voimalla hallitsemiseen. Naisen auktoriteetti ei perustu ylijäämätuotantoon, vaan juontaa juurensa hedelmällisyydestä ja tuottavuudesta sekä vahvistaa yhteiskunnallista olemassaoloa. Voimakkaan tunneälynsä ansios- ta nainen on tiukasti sidottu yhteisölliseen elämään. Naisen asemasta yhteisöllisessä elintavassa johtuu se, ettei hänellä ole näkyvää osaa ylijäämätuotantoon perustuvissa valtataisteluissa.

Meidän täytyy kiinnittää huomiota piirteeseen, josta on tullut rakenteellinen osa yhteiskuntaa, nimittäin yhteiskunnan alistamiseen valtasuhteille. Samoin kuin kotivaimollistamista tarvittiin naisen aseman uudelleen määrittämiseen, valtasuhteita tarvittiin yhteiskunnan oman olemassaolon perustelemiseksi. Kotivaimollistaminen on orjuuden varhaisin muoto. Vahva mies ja hänen sotilasjoukkonsa syrjäyttivät äitinainen-kultin ja sen kaikki aspektit pitkällisten taistelujen kautta. Kotivaimollistaminen vakiintui seksistisen yhteiskunnan tullessa vallitsevaksi. Sukupuolten epätasa-arvo on käsite, joka ei rajoitu vain miehen ja naisen välisiin valtasuhteisiin, vaan on levittäytynyt yhteiskunnan kaikkiin kerroksiin. Se on tyypillistä valtiovallalle, joka nykyisyydessään on saavuttanut äärimmäisen kapasiteettinsa.

Sukupuolten epätasa-arvolla on ollut kaksinkertainen, tuhoisa vaikutus yhteiskuntaan. Se toi ensiksi orjuuden yhteiskuntaan, jonka jälkeen kaikki muut sorron muodot rakentuivat kotivaimollistamisen pohjalta. Kotivaimollistaminen ei pyri vain tekemään yksilöstä seksiohjetta, vaan on itsessään koko yhteiskuntaan kohdistuva sosiaalinen prosessi. Orjuus, alistaminen, nöyryyttäminen, tavannomainen valehtelevä ja pröystäily ovat kaikki kotivaimollistamisen seurauksia, jotka vapautteen perustuvan moraalien täytyy hylätä. Kotivaimollistaminen on taantumuksellisen yhteiskunnan ja orjuuden todellinen perusta. Kansalaisyhteiskunnan kaikki kerrokset heijastavat tätä perustaa. Tällaisen yhteiskunnan täytyy toimiakseen perustua läpikotaisin kotivaimollistamiselle. Valta on synonyymi maskuliinisuudelle. Yhteiskunnan perustuminen kotivaimollistamiselle on väistämätöntä sikti, että valta ei tunnusta vapauden ja tasa-arvon periaatteita. Jos se tunnustaisi ne, se ei voisi olla olemassa. Valta ja seksismi yhteiskunnassa ovat olemukseltaan samat.

Nuorten alistaminen vanhojen kokeneiden miesten käskyvallalle on toinen tärkeä hierarkkisen yhteiskunnan ominaisuus, joka täytyy mainita. Kokemus tekee vanhasta miehestä voimakkaamman, kun ikä puolestaan aiheuttaa heikkoutta ja voimattomuutta, mikä pakottaa iäkkäät värväämään nuoret puolelleen. Tämä saavutetaan vaikuttamalla nuorten mieliin. Patriarkaatti voimistuu merkittävästi näiden keinojen avulla. Nuorten fyysinen voima mahdollistaa iäkkäille vallan tehdä mitä tahansa he haluavat. Nuorison riippuvaisuutta pyritään jatkuvasti syventämään ja vakinaistamaan. Tätä kokemuksen ja ideologian ylivaltaa on hyvin vaikea murtaa. Nuoriso (ja jopa lapset) alistetaan naisten lailla samoille strategioille ja taktikoille, ideologisesti

ja poliittiselle propagandalle sekä sortaville järjestelmille. Aikuisuus, kuten naiseuskaan, ei ole niinkään fyysinen kuin yhteiskunnallinen tosiasia.

Miehen ylivalta naiseen oli ensimmäinen vahva auktoriteetti, joka vakiinnutettiin. On tärkeää ymmärtää, ettei tämä ole sattumaa. Nainen edustaa voimaa luonnollisessa, tasa-arvoisessa yhteisössä, jossa ei ole sortavia ja riistäviä rakenteita. Patriarkaatti ei olisi voinut voittaa ilman naisen alistamista eikä siirtymistä valtioinstituutioon olisi voinut tapahtua. Äitinaisen voiman murtaminen oli tästä syystä strategisesti merkittävää, eikä ole ihme, että se on ollut hyvin työläs prosessi.

On mahdotonta ymmärtää nykyisen miesvaltaisen sosiaalisen kulttuurin olennaisia piirteitä analysoimatta prosessia, jolla nainen sosiaalisesti syrjäytettiin. Jopa tietoisuus maskuliinisuuden yhteiskunnallisesta valta-asemasta olisi mahdotonta. On mahdotonta analysoida valtioinstituutiota sekä täsmällisesti määritellä sodan ja vallan kulttuuria suhteessa valtion käsitteeseen, jos ei ymmärretä, kuinka maskuliinisuus on yhteiskunnallisesti muodostunut. Korostan tätä seikkaa, koska meidän on välttämätöntä paljastaa luokkajaon seurauksena myöhemmin kehittyneet maakaaberit, jumalankaltaiset persoonallisuudet sekä kaikki erilaiset sarron muodot ja murhatyöt, joihin he ovat syyllistyneet. Naisen yhteiskunnallinen alistaminen on alhaisin koskaan tehty vastavallankumous.

Kansallisvaltion muodossa valta on saavuttanut täyden kapasiteettinsa. Se saa voimansa enimmäkseen levittämästään seksismistä ja voimistuu entisestään naisten integroimisesta työelämään sekä nationalismista ja militarismista. Seksismi on nationalismin tavoin ideologia, jonka avulla käytetään valtaa ja jolle kansallisvaltiot on perustettu. Seksismi ei ole seurausta biologisista eroista. Hallitsevalle miehelle nainen on hänen kunnianhimojensa toteuttamisen väline. Kun nainen kotivaimollistettiin, alkoi prosessi myös miehen orjuuttamiseksi, ja sittemmin nämä molemmat orjuutuksen muodot ovat nivoutuneet yhteen.

Lyhyesti sanottuna pyrkimykset naisten eristämiseksi ja valloittavan soturimiehen kunnioitus auktoriteettina kietoutuivat tiukasti yhteen. Valtio instituutiona oli miesten keksintö, ja ryöstö- ja valloitusodot olivat valtion ainoita tuotannon muotoja. Naisen tuotantoon perustuva yhteiskunnallinen toiminta korvattiin miehen sotaan ja ryöstelyyn perustuvalla toiminnalla. Naisten vangitsemisella ja miehisellä soturikulttuurilla on läheinen yhteys. Sota ei tuota, vaan ryöstää muiden tuotantoa. Voimankäyttö on useimmiten tuhoavaa ja negatiivista, vaikka se joissain erityisolosuhteissa voi edistää yhteiskunnan etua, kuten miehityksen ja kolonialismin vastustamisessa vapauden saavuttamiseksi.

Yhteiskuntaan sisällytettyä väkivallan kulttuuria ruokitaan sotimalla. Miekka valtion sotakoneistossa ja miehen nyrkki perheessä ovat yksinvallan symboleja. Koko luokkayhteiskunta sen ylimmillä tasoilta alimmille on puristettu miekan ja kouran väliin. Naisen valta päättyi miehelle, joka ei ole kovinkaan luova eikä tuottelias. Olen aina yrittänyt ymmärtää, miten tämä on mahdollista. Vastaus on tietenkin voimankäytön roolissa yhteiskunnassa. Kun taloudenpitokin vietiin naiselta, julma vankeus oli väistämätön seuraus.

6. Toinen suuri sukupuolimurros

Vuosituhat patriarkaatin vakiintumisen jälkeen, mitä kutsun ”ensimmäiseksi suureksi sukupuolimurrokseksi”, naiset joutuivat uuden takaiskun kohteeksi. Tarkoitin patriarkaatin vahvistumista yksijumalaisten uskontojen avulla.

Luonnollisen yhteisön mentaliteetin hylkääminen syveni feodaaliyhteiskunnassa. Uskonnollinen ja filosofinen ajattelu muodostui uuden yhteiskunnan hallitsevaksi mentaliteetiksi. Sumerien valtakunta sulautti sitä edeltäneen neoliittisen yhteiskunnan arvot uuteen järjestelmäänsä. Feodaalinen yhteiskunta sulautti samaan tapaan itseensä moraalikäsitteet, jotka kuuluivat vanhan yhteiskunnan alistettujen luokkien ja syrjäseutujen etnisille ryhmille. Monijumalaisten uskontojen kehittyminen yksijumalaisiksi näytteli tärkeää osaa tässä prosessissa.

Mytologinen ajattelutapa korvautui uskonnollisilla ja filosofisilla käytännöillä. Valtakunnan nouseva mahti heijastui moninaisten voimattomien jumaluuksien kehittymisellä kaikkivoivaksi universaaliksi jumalaksi.

Toinen suuri sukupuolimurros juontui naisia koskevasta kulttuurista, joka oli yksijumalaisten uskontojen synnyttämää. Kun mytologisen kauden murros oli kulttuurinen vaatimus, monoteistisen kauden murros oli ”jumalan laki”. Naisten kohtelusta miestä vähempiarvoisena tuli jumalan pyhä käsky. Miehen yliverisuus uudessa uskonnossa ilmenee profeetta Abrahamin sekä naisten Saaran ja Hagarin suhteesta. Patriarkaatti oli nyt täysin vakiintunut, jalkavaimokäytäntö muodostui ja moniavioisuudesta tuli hyväksyttyä. Kuten käy ilmi profeetta Mooseksen ja hänen siskonsa Mirjamin ankarasta suhteesta, naisen osuus kulttuuriperinnöstä hävitettiin. Profeetta Mooseksen yhteiskunta oli täysin miesten hallussa, eikä siinä naisilla ollut mitään osaa. Tästä on kyse riidassa Mirjamin kanssa. Näemme siirtymän äärimmäiseen kotivaimollistamisen kulttuuriin heprealaisen kuningaskunnan kaudella, ensimmäisen vuosituhatlupien lopulla ennen ajanlaskumme alkua Daavidin ja Salomonin aikana. Naisella ei patriarkaalisen kulttuurin ja uskonnollisen valtion alaisuudessa ole minkäänlaista julkista roolia. Paras nainen on se, joka parhaiten miellyttää miestään tai patriarkaattia. Uskonnosta tulee naisen mustamaalauksen työkalu. Ensisijaisesti nainen – Eeva – on ensimmäinen syntiinlangennut, joka viettelee Aatamin ja aiheuttaa hänen karkoituksensa paratiisista. Lilith puolestaan ei tottele Aatamin jumalaa, joka on patriarkaalinen hahmo. Sen sijaan Lilith ystäväystyy pahojen henkien johtajan kanssa, joka on Aatamin palvelemisesta kieltäytyvä ihmishahmo. Sumerilainen uskomus naisen luomisesta miehen kylkiluusta sisällytetään Raamattuun. Kuten aiemmin osoitettiin, tämä on alkuperäisen kertomuksen täydellinen vastakohta: nainen muutetaan luojasta luoduksi. Uskonnollisissa perinteissä naispuolisista profeetoista ei löydy juurikaan merkintöjä. Naisen seksuaalisuutta pidetään iljettävimpänä pahuutena ja jatkuvana häpeän aiheena. Naisesta on nyt tullut synnin, viettelyksen ja häpeän vertauskuva, vaikka vielä egyptiläisessä ja sumerilaisessa yhteiskunnassa hänellä oli arvostettu asema.

Profeetta Jeesuksen kaudella syntyy neitsyt Marian hahmo. Vaikka hän on Jumalan pojan äiti, ei hänessä ole enää jäljellä entistä äitijumaluuksi. Äärimmäisen hiljainen, itkevä äiti – ilman jumalan arvoa – on korvannut äitijumalan, jonka arvon menetys syvenee. On ironista, että ta-

vallinen nainen tulee raskaaksi Jumalasta. Itse asiassa Isän, Pojan ja Pyhän Hengen pyhä kolminaisuus edustaa polyteistisen ja monoteistisen uskonnon synteisiä. Kun Marian myös tulisi olla jumalallinen, hänet on alennettu vain Pyhän Hengen työkaluksi. Tämä osoittaa, että pyhydestä on tullut yksinomaan miehinen ominaisuus. Sumerilaisella ja egyptiläisellä kaudella jumalat ja jumalattaret olivat lähes samanarvoisia. Jopa babylonialaisella kaudella äitijumalan ääni kuului yhä selkeästi ja kovaa.

Nyt naisella ei enää ollut mitään roolia kodin ulkopuolella. Hänen ensisijainen tehtävänsä oli pitää huolta miespuolisista jälkeläisistään, ”poikajumalista”, joiden arvo oli noussut huomattavasti mytologisista ajoista. Julkinen osa oli naiselta kokonaan poissuljettu. Kristinuskon käytäntö pyhistä neitsyistä oli itse asiassa eristäytymistä maailmasta syntien anteeksisaamiseksi. Luostariin vetäytyminen tarjosi sentään mahdollisuuden jonkinlaiseen suojaan seksismiltä ja tuomitsemiselta. Oli hyviä materiaalisia ja hengellisiä syitä valita elämä luostarissa helvetillisen kotielämän sijaan. Tätä instituutiota voisi hyvin kutsua ensimmäiseksi köyhien naisten puolueeksi. Yksiaivisuus, joka oli vakiintunut juutalaisuudessa, otettiin osaksi kristinuskoa ja pyhitettiin. Käytännöllä on merkittävä osa eurooppalaisen sivilisaation historiassa. Sen negatiivinen puoli on, että naisia kohdellaan eurooppalaisessa sivilisaatiossa seksiobjekteina, koska avioero on kielletty katolilaisilta.

Naisen asema aavikkoheimojen patriarkaalisessa kulttuurissa parani hieman Profeetta Muhammedin ja islaminuskon tultua, mutta olemukseltaan islam perustuu abrahamilaiseen kulttuuriin. Naisen asema oli kutakuinkin sama kuin Daavidin ja Salomonin aikana. Moniavioisuus poliittisista syistä ja lukuisat jalkavaimot olivat sallittuja tuolloin. Vaikka islaminuskossa vaimojen määrä on rajoitettu neljään, se on käytännössä rajoittamaton, sillä haaremien ja jalkavaimojen pitäminen institutionalisoitui.

Sekä kristillinen että islamilainen kulttuuri ovat juuttuneet paikoilleen seksismin hävittämisessä yhteiskunnasta. Kristinuskon asenteet naisia ja seksuaalisuutta kohtaan ovat nykyisen yksiaivisuuden kriisin taustalla, mikä on todellisuus länsimaisen seksistisen kulttuurin kriisin taustalla. Kriisiä ei myöskään voida ratkaista papeilta ja nunnilta vaaditun selibaatin avulla. Yhtä epäonnistunut on islamilainen ratkaisu, jossa miehellä on yksinoikeus seksuaaliseen tyydytykseen useiden vaimojen ja jalkavaimojen avulla. Haaremi on käytännössä vain etuoikeutetun henkilön yksityinen bordelli. Haaremin ja moniavioisuuden seksistiset käytännöt ovat osaltaan aiheuttaneet Lähi-idän yhteiskunnan jälkeenjäämisen länsimaisesta yhteiskunnasta. Seksuaalisuuden rajoittaminen kristinuskossa on johtanut moderniin yhteiskuntaan. Liialliseen seksuaaliseen täyttymykseen rohkaiseminen on puolestaan johtanut islamin taantumiseen vanhojen heimokulttuurien tasolle ja jälkeenjäämiseen länsimaisesta modernisuudesta.

Seksismin vaikutus yhteiskunnan kehitykseen on paljon suurempi kuin luulemme. Kun analysoimme kasvavaa eroa itäisen ja läntisen yhteiskuntakehityksen välillä, meidän tulisi keskittyä seksismin rooliin siinä. Islamissa esiintyvä seksismi on tuottanut huomattavasti länsimaista sivilisaatiota negatiivisempia seurauksia naisten alistamisessa ja miehen ylivallassa.

Yhteiskunnallinen riisto ei ole vain luokkailmiö. On olemassa riiston järjestelmä, joka on syvemmälle piiloutunut kuin varsinainen orjanomistus. Tämän tosiasian vähättely pahentaa entisestään järjestelmää. Yhteiskunnan keskeinen ajatusmalli on orjuuden järjestelmä, jolla ei ole alkua eikä loppua.

7. Perhe, dynastia ja valtio

Olen jo maininnut tiiviistä suhteesta patriarkaalisten perherakenteiden ja valtion valtarakenteiden välillä. Tätä seikkaa on syytä katsastella tarkemmin.

Dynastisen ideologian kulmakivet ovat patriarkaalinen perhe, isyys ja miespuolisten jälkeläisten saaminen. Tämä voidaan johtaa suoraan poliittiseen vallan ymmärrykseen patriarkaalisessa järjestelmässä. Siinä missä pappi perusti valtansa niin sanottuun kykyynsä antaa ja tulkita merkitystä, ”vahva mies” perusti johtajuutensa poliittiseen vallankäyttöön. Poliittinen valta voidaan määritellä voimankäytöksi silloin, kun johtajuutta ei suostuta seuraamaan. Pappien valta taas nojaa ”jumalan vihaan”, kun sitä ei noudateta. Se on hengellistä valtaa, ja näin ollen sillä on yllytysvaltaa. Todellinen poliittisen vallan lähde on vahvan miehen sotilasjoukko.

Dynastia, niin ideologiana kuin käytäntönäkin, syntyi tämän järjestelmän kääntämisestä ylösalaisin. Patriarkaalisen järjestyksen piirissä patriarkaalinen hallinto juurtui syvään. Tämä johtui liittolaisuudesta seuraavien kolmen välillä: 1) ”kokoneen vanhan miehen”, 2) ”vahvan miehen” sotajoukkoineen ja 3) shamaanin, joka pyhänä johtajana oli papin edelläkävijä.

Dynastinen järjestelmä tulisi ymmärtää integroituna kokonaisuutena, jossa ideologiaa ja rakennetta ei voida erottaa. Se kehittyi heimojärjestelmän sisällä, mutta vakiinnutti itsensä yläluokan hallinnollisena perheytimenä, kumoten näin koko heimojärjestelmän. Sillä on hyvin tiukka hierarkia. Dynastinen järjestelmä on hallitsevan luokan alkeismuoto, vallan ja valtion prototyyppi. Se on riippuvainen miehestä ja miespuolisista jälkeläisistä. Jälkeläisiä on oltava mahdollisimman monta vallan saamiseksi, mistä on seurannut moniavioisuus ja jalkavaimojärjestelmä. Vallan ja valtion luominen on dynastian tärkeysjärjestyksessä ensimmäisenä. Mikä tärkeintä, dynastia oli aivan ensimmäinen instituutio, joka varmisti, että sen oma klaani ja heimot sekä muut heimojärjestelmät tottuivat luokkajakoon ja orjuuteen. Dynastia on niin syväänjuurtunut Lähi-idän sivilisaatiossa, ettei ei-dynastista valtiota tai valtaa oikeastaan ole. Koska se on vallan ja valtion harjoituskenttä, sitä uusinnetaan jatkuvasti, ja sitä on sangen vaikea kukistaa.

Jokainen perheen mies mieltää itsensä pienen kuningaskunnan omistajaksi. Dynastinen ideologia on pääsyynä sille, miksi perhe on niin tärkeä asia. Mitä suurempi on naisten ja lasten määrä perheessä, sitä enemmän turvallisuutta ja arvokkuutta mies saavuttaa. Myös nykyisen perheen analysoiminen ideologisenä instituutiona on tärkeää. Jos poistaisimme naisen ja perheen siviilisaatiojärjestelmästä sekä sen vallasta ja valtiosta, jäisi jäljelle sangen vähän järjestyksen ainesosia. Tämän hintana tulee olemaan kuitenkin tuskainen, köyhyyden kalvama, häpäisty ja nujerrettu nainen, joka riutuu loputtomassa matalan intensiteetin sotatilassa. Naisen elämää ja maailmaa läpi historian varjostanut miesmonopoli ei poikkeaa juurikaan siitä kahleesta, jossa kapitalistiset monopolit pitävät yhteiskuntaa. Mikä tärkeämpää, se on maailman vanhin vallitseva monopoli. Saatamme vetää todenmukaisempia johtopäätöksiä, jos arvioimme naisten olemassaoloa vanhimpana koloniaalisena ilmiönä. Saattaa olla osuvampaa kutsua naisia vanhimmaksi kolonisoiduksi kansaksi, joka ei ole koskaan tullut kansakunnaksi.

Perhe kehittyi miehen pienenä valtiona tässä yhteiskunnallisessa kontekstissa. Perhettä instituutiona on kehitetty kautta historian ainoastaan sen vuoksi, miten se tarjoaa vahvistusta vallal-

le ja valtiokoneistolle. Perheestä tulee instituutio, jossa dynastinen ideologia tulee käytäntöön, kun se muodostetaan seuraavanlaisesti: 1) perhe muutetaan valtioyhteiskunnan kantasoluksi antamalla perheelle valtaa henkilöityneenä mieheen, 2) naisen loputon ja palkaton työ turvataan, 3) nainen kasvattaa lapset väestötarpeen täyttämiseksi sekä 4) nainen roolimallina uhkuu orjuutta ja moraalittomuutta koko yhteiskuntaan.

Tärkeimmät ongelmat vapauden kannalta ovat näin ollen avioliitto ja perhe. Kun nainen menee naimisiin, hänet käytännössä orjuutetaan. Olisi mahdotonta kuvitella toista instituutiota, joka orjuuttaisi niin kuin avioliitto. Kaikkein perustavanlaatuisimmat orjuudet pohjaavat avioliittoinstituutioon; orjuudet, jotka tulevat juurtuneemmiksi perheessä. Tämä ei ole yleisluontoinen viittaus yhteisen elämän jakamiseen tai kumppanuussuhteeseen, jotka voivat olla mielekkäitä riippuen yksilön vapaus- ja tasa-arvokäsityksistä. Keskustelunaiheena on sen sijaan pinttynyt, klassinen avioliitto- ja perhemalli. Naisen absoluuttinen omistetuksi tuleminen tarkoittaa hänen vetäytymistään kaikilta poliittisilta, älyllisiltä, yhteiskunnallisilta ja taloudellisilta elämäniloilta, mistä ei voi helposti tointua. Näin ollen on tarvetta radikaalisti uudelleenarvioida perhettä ja avioliittoa sekä kehittää yleisiä ohjenuoria kohti demokratiaa, vapautta ja sukupuolten tasa-arvoa. Yksilöllisistä seksuaalisista tarpeista nousevat avioliitot tai parisuhteet sekä perinteiset perhekonseptit voivat aiheuttaa mitä vaarallisimpia vääristymiä vapaalle elämäntavalle. Emme tarvitse näitä kumppanuuksia, vaan yhteiskunnan läpäisevää sukupuolten välisen tasa-arvon ja demokratian saavuttamista sekä tahtoa muokata asianmukainen yhteiselämä. Tämä voidaan saavuttaa vain analysoimalla sitä mentaliteettia ja poliittista ympäristöä, jotka synnyttävät sellaisia tuhoisia yhteiselämän muotoja.

Yksi Lähi-idän yhteiskunnan ongelmien pääsyistä on dynastinen perhekulttuuri, joka tänä päivänäkin on voimissaan, sillä se on johtanut liikaväestöön, valta-ambitioihin ja haluun ottaa osaa valtiovaltaan. Naisten alentaminen, epätasa-arvo, lasten huono koulutustilanne, perheriidat ja kunniaakysymykset ovat kaikki yhteydessä perhekysymykseen. Perheen ongelmat ovat kuin valtaan ja valtioon lähtökohtaisesti liittyvien ongelmien pienoismalli. Siksi on olennaista analysoida perhettä vallan, valtion, luokkien ja yhteiskunnan analysoinnin kannalta.

Valtio ja valtakeskittymät antoivat isä-miehelle perheessä oman auktoriteettinsa kopion saman roolin toteuttamista varten. Perheestä tuli näin tärkein työkalu monopolien legitimoimisessa. Siitä tuli alkulähde orjille, palvelijoille, raatajille, sotilaille ja kaikille muille palvelujen tarjoajille, joita kapitalistit ja valtapiiirit tarvitsivat. Tämän vuoksi nuo valtarakenteet asettivat sellaisen painoarvon perheelle ja pyhittivät sen. Vaikka naisen työ on tärkein voiton lähde kapitalistipiireille, nämä salasivat sen asettamalla lisätaakkoja perheelle. Perheestä on tehty järjestelmän vakuutus, ja sitä tullaan näin ollen väistämättä uusintamaan.

Perheen kritiikki on ratkaisevaa. Vanhat patriarkaaliset ja valtiolliset rakenteet eivät ole luoneet länsimaisen sivilisaation mallien kanssa synteisiä vaan umpikujan Lähi-itään. Perheeseen luotu pullonkaula on vielä ryteikköisempi kuin valtiossa oleva. Jos perhe yhä säilyttää voimansa suhteessa toisiinsa nopeammin hajoaviin sosiaalisiin siteisiin, johtuu tämä siitä, että se on ainoa saatavilla oleva yhteiskunnallinen suoja. Meidän ei tulisi jättää perhettä huomiotta. Jos se analysoidaan kunnolla, voi perheestä tulla demokraattisen yhteiskunnan tukipilari. Koko perhe olisi analysoitava vallan kantasoluna, ei vain naista. Jos tämä jää tekemättä, tulemme jättämään demokraattisen sivilisaation ihanteen ja toteutuksen ilman sen tärkeintä elementtiä.

Perhe ei ole yhteiskunnallinen instituutio, joka tulisi kumota. Se tulisi kuitenkin muuttaa. Hierarkiasta johdettu naisten ja lasten omistettavuus tulisi hylätä. Pääomalla kaikissa muodoissaan ja valtasuhteilla ei tulisi olla sijaa parisuhteissa. Lasten hankkiminen instituution ylläpitämisen

motivaationa tulisi lopettaa. Ihanteellinen lähestymistapa miesten ja naisten väliseen kanssakäymiseen on vapausfilosofiaan pohjautuva, moraalille ja poliittiselle yhteiskunnalle omistautunut. Muuttunut perhe tulee olemaan näissä puitteissa demokraattisen sivilisaation vankoin vakuus ja yksi perustavanlaatuisimpia suhteita tuossa järjestyksessä. Luonnollinen kumppanuus on tärkeämpää kuin virallinen kumppanuus. Kumppanien tulisi aina hyväksyä toisen oikeus elää yksin. Parisuhteessa ei voi toimia orjamaisesti tai vastuuttomasti.

Mitä ilmeisimmin perhe tulee kokemaan merkittävimmän muutoksensa demokraattisen sivilisaation aikana. Jos nainen ei saa takaisin vahvuutta ja kunnioitusta, jotka häneltä on riistetty, merkitykselliset perheliitot eivät voi kehittyä. Tietämättömyyteen perustuvaa perhettä ei voi kunnioittaa. Perheen rooli on oleva keskeinen demokraattisen sivilisaation rakentamisessa.

8. Naisten tilanne kurdiyhteiskunnassa

Olen kuvaillut seksistisen yhteiskunnan yleispiirteitä tähän asti. Päätän tämän analyysin muutamilla huomioilla kurdinaisten erityisolosuhteista.

Siirtymä sumerilaisesta sivilisaatiosta heettiläiseen painosti protokurdeja vahvistamaan olemassaoloaan heimona. Koska ennenaikainen valtiollisuus olisi johtanut heidän eliminointiinsa, näyttävät he suosineen puolipaimentolaista, puolisissimäistä elämäntapaa. Kun yhä uusia valtioita perustettiin heidän ympärilleen, tunsivat he kasvavaa tarvetta vahvistaa heimorakenteitaan. Kurdien heimoelämä muistutti sissiryhmän elämäntapaa. Kun katsomme tarkemmin perhettä tässä heimo-organisaatiossa, näemme vallitsevana matriarkaatin ja vapauden. Naiset olivat melko vaikutusvaltaisia ja vapaita. Tämän päivän kurdinaisten valppaus, voima ja rohkeus kumpuavat tästä hyvin vanhasta historiallisesta perinteestä. Heimoelämän kielteinen puoli on kuitenkin se, että mahdollisuudet siirtyä kehittyneempään yhteiskuntaan ovat sängen rajatut.

Ei ole sattumaa, että Lähi-idän kansoista juuri kurdeilla on kehittynein ymmärrys vapaudesta. Pystymme näkemään tämän heidän historiallisessa kehityksessään. Ominaispiirteiden kehittymiseen ovat vaikuttaneet riistävien ja hallitsevien luokkien poissaolo, näiden kyvyttömyys luoda mitään myönteistä arvoa yhteisöilleen sekä se tosiasia, että kurdien on täytynyt koko olemassaolonsa ajan kamppailla luonnonolosuhteita ja ulkopuolisten hyökkäyksiä vastaan. Naisten muuta Lähi-itää merkittävämpi asema kurdiyhteisöissä pohjaa tähän historialliseen todellisuuteen.

On kuitenkin perusteellisesti analysoitava naisten asema tämän hetken kurdiyhteiskunnassa. Kautta maailman naisten asema on huono, mutta kurdinaisten asema monessa mielessä on pelkkää ainutlaatuisen karmeaa orjuutta. Niin naisten kuin lastenkin asema on itseasiassa puistattava.

Vaikka Kurdistanissa perheen asema on pyhä, se on murskattu – eritoten vapauden puutteen, taloudellisen kyvyttömyyden, koulutuksen puutteen ja terveysongelmien takia. Niin kutsuttu kunniamurhailmiö on symbolinen kosto siitä, mitä yhteiskunnassa laajemmin on tapahtunut. Nainen on laitettu maksamaan yhteisön hävitetyistä kunniaista. Miehuuden menetys on kostettu naiselle. Moraalisen ja poliittisen voimansa menettäneelle kurdimiehelle ei ole jäänyt muuta elämänaluetta todistaa voimaansa tai voimattomuuttaan naisen kunniaa lukuunottamatta.

Nykyisissä olosuhteissa voidaan perheen kriisi ehkä ratkaista, jos yhteiskunnan yleinen demokratisoituminen toteutuu. Koulutus ja äidinkieliset radio-/tv-lähetykset voivat osaltaan poistaa identiteetin heikentymistä. Avioliitto, suhteet miehen, naisen ja lapsien välillä, ei ollut vielä edes ohittanut feodaalisia kehitysasteitaan, kun kapitalismin armottomat suhteet piirittävät sen ja muuttivat elämän täydeksi vankilaksi.

Vapaustaistelussa kurdikansan puolesta PKK ei kamppaillut ainoastaan kolonialismin rampauttavia vaikutuksia vastaan. Se joutui ennen kaikkea taistelemaan sisäistä feodalismia vastaan naisen aseman muuttamiseksi ja yhteiskunnan yleisen orjuutuksen lopettamiseksi. Kamppailu veti puoleensa suuria määriä naisia – ei ainoastaan vastustamaan kolonialismia, vaan myös sisäisen feodalismien lopettamiseksi ja vapauden vaatimiseksi. Tämä on saanut 1980-luvulta alkaen kurdinaiset niin organisaation sisällä kuin sen ulkopuolellakin järjestäytymään liikkeenä

sekä tekemään ja toimeenpanemaan päätöksiä, jotka eivät koske heitä vain naisina, vaan koko yhteiskuntaa yleensä. Olen pyrkinyt tukemaan heitä kaikin mahdollisin keinoin, niin teoriassa kuin käytännössä.

9. Kapitalismi

Todenmukaisessa kapitalismin määritelmässä sitä ei tulisi esittää vakiona, joka on yhdenmukaisen ajattelun sekä toiminnan luonnehtima ja luoma. Perimmiltään kyse on opportunististen yksilöiden ja ryhmien toiminnasta, jotka vakiinnuttivat asemansa yhteiskunnan murtumakohtiin ja aukkopaikkoihin, kun mahdollisuudet ylijäämätuotantoon kehittyivät. Tämä toiminta systematisoitui niiden nakertaessa yhteiskunnallista ylijäämää.

Opportunistiset yksilöt ja ryhmät eivät koskaan muodostaneet väestöstä kuin prosentin tai kaksi. Heidän voimansa piilee heidän opportunistisissaan ja organisointikyvyssään. Heidän voitokkuutensa nojaa organisointikyvyn lisäksi myös siihen, että he kontrolloivat sekä tarpeellisia hyödykkeitä että hintavaihtelua kysynnän ja tarjonnan risteyskohdassa. Jos viralliset yhteiskunnalliset voimat eivät tukahduta heitä, vaan antavat heille jatkuvan tukensa hyötyessään heidän keinottelustaan, voivat nuo kaikkien yhteiskuntien marginaaleissa olevat ryhmät legitimoida itsensä yhteiskunnan uusina valtiaina. Näitä keinottelijakiskureiden ryhmiä on ollut kautta siviilisaation historian, eritoten Lähi-idän yhteiskunnissa. He eivät koskaan rohkaistuneet astumaan koloistaan päivänvaloon yhteiskunnan heitä kohtaan tunteman vihan vuoksi. Edes despoottisimmilla hallintomiehillä ei ollut rohkeutta legitimoida näitä ryhmiä. Heitä ei ainoastaan ylenkatsottu, vaan pidettiin kaikkein vaarallisimpana korruptoivana voimana. Heidän etiikkaansa pidettiin kaiken pahan alkuna ja juurena. Länsi-Euroopasta viimeisen neljänsadan vuoden aikana hyökynyt vertaansa vailla oleva aalto sotia, ryöstöretkiä, joukkomurhia ja riistoa onkin paljolti seurausta kapitalistisen järjestelmän hegemoniasta. (Toisaalta suurin vastarintakamppailu tapahtui niin ikään Länsi-Euroopassa, joten Eurooppaa ei voida pitää täydellisenä tappiona ihmisyydelle.)

Kapitalismi ja kansallisvaltio edustavat hallitsevaa miestä sen institutionalisoituneimmassa muodossa. Kapitalistinen yhteiskunta on jatkumoa kaikille vanhoille riistäville yhteiskunnille, niiden huipentuma. Se on jatkuvaa sotaa yhteiskuntaa ja naista vastaan. Ytimekkäästi sanottuna kapitalismi ja kansallisvaltio ovat hirmuvaltaisen ja riistävän miehen monopolismia.

Miehen monopolismin purkaminen saattaa olla vaikeampaa kuin atomin halkaiseminen. Kapitalistisen moderniteetin ideologisen hegemonian päätavoitteisiin kuuluu sellaisten historian ja yhteiskunnallisten tosiasioiden hävittäminen, jotka liittyvät tuon järjestelmän syntyyn ja olemukseen. Tämä johtuu siitä, ettei kapitalistinen talous- ja yhteiskuntamuoto ole yhteiskunnallinen ja historiallinen välttämättömyys, vaan monimutkaisen prosessin kautta muovautunut rakennelma. Uskonto ja filosofia ovat muuntuneet nationalismiksi, kansallisvaltion jumalallisuudeksi. Sen ideologisen sodankäynnin lopullisena päämääränä on sen ajattelun monopolin varmistaminen. Sen tärkeimmät aseet tämän saavuttamiseksi ovat uskonnollisuus, sukupuolisyrjintä ja tiedeuskovaisuus positivistisena uskontona. Ilman ideologista hegemoniaa moderniteetin ylläpitäminen tulee olemaan mahdotonta pelkän poliittisen ja sotilaallisen sorron turvin. Kapitalismi käyttää uskonnollisuutta yhteiskunnan tietoisuuden hallitsemiseen sekä nationalismia luokkien ja kansalaisten kontrolloimiseen. Ilmiö on syntynyt kapitalismin myötä. Sukupuolisyrjinnän tavoitteena on evätä naisilta kaikki toivo muutoksesta. Seksistiselle ideologialle kaikkein tehokkain tapa toimia on houkutella mies ansaan valtasuhteiden avulla ja tehdä naisesta toimintakyvytön

jatkuvalla raiskauksella. Positivistisen tiedeuskovaisuuden avulla kapitalismi tekee akateemisesta maailmasta ja nuorisosta vaarattoman. Se saa heidät uskomaan, ettei ole muuta vaihtoehtoa kuin integroitua järjestelmään. Integroituminen taataan myönnytyksiä vastaan.

Kaikkien sortavien ja riistävien yhteiskuntajärjestelmien tavoin kapitalismikaan ei olisi voinut nousta ilman valtion perustamista. Siinä missä feodaalisen järjestelmän dogmatismilla oli uskonnollinen luonne, muinaisella orjaomistusyhteiskunnalla oli puolestaan mytologinen luonne. Kuningas ja dynastia olivat ainoan jumalan ruumiillistuma, siinä missä nykyään jumala esitetään näkymättömänä voimana valtion jalossa olemuksessa.

Kun kapitalismi näki mahdollisuutensa tulla järjestelmäksi, se lähti liikkeelle kaikkien äiti-nainen-kulttuuriin perustuvien yhteiskuntien hävittämisestä. Itseen säilyttämään pyrkivä naisen yhteiskunnallisuuden voima päätyi noidanmetsästäjien roviolle varhaisen moderniteetin aikakaudella. Rovioli olivat sangen käyttökelpoinen työkalu moderniteetin hegemonian saavuttamiseksi naisen perustavanlaatuisen orjuuttamisen kautta. Nainen on tänä päivänä järjestelmän palveluksessa pitkälti noiden kapitalismin alkuajan polttorovioiden vuoksi. Roviolle päätyminen pelko on asemoinut Euroopan naiset täydellisesti miehen palvelukseen.

Järjestelmä hävitti armotta agraariset kyläyhteisöt eliminoituaan naisen. Kapitalismi ei pysty saavuttamaan suurinta mahdollista valtaa ja voittoa niin kauan kuin yhteiskunnan paikallisyhteisöllinen demokraattinen luonne säilyy. Tämän kaltainen yhteiskunnallisuus joutui näin ollen väistämättä tulilinjalle. Kaikkien aikojen vanhimman orjan, naisen, orjuus tuli tällä tavoin malliksi kaikille muillekin orjuutetuille elämille – niin lapsille kuin miehille.

Poliittisella ja sotilaallisella voimalla on perin tärkeä rooli kapitalistisen järjestelmän hegemonian ylläpitämisessä. On kuitenkin ratkaisevaa ottaa haltuun ja sen jälkeen halvaannuttaa yhteiskunta kulttuuriteollisuuden avulla. Yhteisöjen mentaliteetti on heikentynyt järjestelmän vaikutusvallan alaisuudessa, ja niiden jäsenet ovat tulleet herkkäuskoisiksi. Monet filosofit väittävät, että yhteiskunta on muutettu spekaakkelin yhteiskunnaksi, eläintarhan kaltaiseksi. Seksi-, urheilu-, taide- ja kulttuuriteollisuudet yhdistettyinä ja yhtenä pommittavat taukoamatta niin tunne- kuin analyttistikin älyä mitä erilaisimmin mainoskeinoin. Tämän seurauksena niin tunne- kuin analyttinenkin äly ovat lakanneet toimimasta: yhteiskunnan mentaliteetin valloitus on näin valmis.

Suurena huolenaiheena on se, että yhteiskunta vapaaehtoisesti hyväksyy olevansa yhdistyneen kulttuuri- ja seksiteollisuuden vanki – ja jopa mieltää tämän vapauden ryöpyksi! Tämä on valtaapitävien vankin perusta ja legitimoinnin työkalu. Kapitalismi voi saavuttaa imperiumivaiheensa vain kulttuuriteollisuuden avulla. Kamppailu kulttuurihegemoniaa vastaan vaatii näin ollen kaikkein vaikeinta kamppailua: mentaalista kamppailua. Ennen kuin pystymme kehittämään ja organisoimaan vastarintakamppailun olemuksen ja muodon tätä järjestelmää vastaan – sen kaikkine invaasioineen, assimilaatioineen ja teollisine muotoineen – ei yhdelläkään kamppailulla vapauden, tasa-arvon ja demokratian puolesta ole mahdollisuuksia onnistua.

Kapitalistinen moderniteetti on rakkauden kiistämiseen perustuva järjestelmä. Sen yhteiskunnan kiistäminen, pidäkkeetön individualismi, sukupuolisyryntä kaikilla alueilla, rahan jumaloiminen, jumalan korvaaminen kansallisvaltiolla ja naisen muuttaminen palkattomaksi tai matalapalkkaiseksi robotiksi saavat yhdessä aikaan sen, ettei rakkaudelle ole myöskään materiaalisia edellytyksiä.

10. Talous

Talous on muutettu aihepiiriksi, jota tavallisten ihmisten ei ole tarkoitus ymmärtää. Se on tarkoituksellisesti tehty monimutkaiseksi, jotta karu totuus saataisiin peitettyksi. Se on kolmas voima, ideologian ja vallan jälkeen, jonka kautta naiset ja siten koko yhteiskunta saatettiin ansaan ja pakotettiin hyväksymään riippuvaisuus. *Talous* (englanniksi economy; kreikan kielen sanasta οικονομία, oikonomia) tarkoittaa kirjaimellisesti kotitaloudenpitoa, joka oli alunperin naisen valtakuntaa, muiden keskeisten yhteiskunnan osien lisäksi. Käsittelen näitä tuonnempana.

Naisten komennossa tapahtui myös vaurauden kasaantumista, muttei kauppiaille tai markkinoille, vaan perheelle. Hyvinvoinnissa ja todellisessa taloudessa on kyse tästä. Laajasti harjoitetun lahjakulttuurin avulla estettiin se, että kasautuminen muodostuisi vaaraksi asti. Lahjakulttuuri on tärkeä taloudellisen toiminnan muoto ja myös yhteensopiva ihmisen kehittymisen tahdin kanssa. Kun nainen syrjäytettiin yleisesti ottaen historiasta, mutta erityisesti kapitalistisesta moderniteetista, suurmiehillä oli tilaisuus vääristää talouden toimintaa muuttaen sen näin ongelmien vyyhdiksi. Tämän tekivät ihmiset, joilla ei ollut luonnonmukaista suhdetta talouteen heidän ylettömän voiton- ja vallanhimonsa vuoksi. Näin he asettivat oman kontrollinsa alaiseksi kaikki taloudelliset voimat, eritoten naisen. Vallan ja valtion voimat ovat tämän seurauksena kasvaneet ylettömästi kuin yhteiskunnallinen kasvain sellaiseen mittaan, ettei niitä voida enää ylläpitää ja säilyttää.

Talouden ongelma oikeastaan alkaa, kun nainen syrjäytetään taloudesta. Perimmiltään talous on kaikkea, missä on kysymys ravitsemisesta. Tämä saattaa vaikuttaa erikoiselta, mutta uskon, että talouden todellinen luoja on edelleen nainen, huolimatta kaikista yrityksistä vallata ja kolonisoita hänet. Talouden perusteellinen analyysi osoittaa, että nainen on talouden keskeisin voima. Tämä on totisesti selvää, kun pohdimme hänen rooliaan maatalouden vallankumouksessa ja siitä, kuinka hän keräili kasveja miljoonia vuosia. Hän ei työskentele tänä päivänä vain kotona, vaan myös monilla talouselämän aloilla. Hän pitää pyörät pyörimässä. Orjiksi, palvelijoiksi ja työläisiksi luokiteltavia voidaan pitää naisen jälkeen toiseksi tärkeimpinä talouden luoja. Heidät on pidetty yhtenä ja armotta hallinnan alla, jotta sivilisaation valtavuimat voisivat anastaa heidän ylijäämätuotteensa ja arvonsa. Kolmantena jonossa ovat käsityöläiset, pikkukauppiat ja pienviljelijät, jotka ovat hieman vapaampia – myönnettäköön. Tähän kategoriaan voimme lisätä taiteilijat, arkkitehdit, insinöörit, lääkärit ja kaikki itsensä työllistävät ihmiset. Tämä kutakuinkin saattaa valmiiksi kuvan niistä, jotka luovat ja muodostavat talouden.

Kaikkein raain ajanjakso naiselle oli kapitalistisen sivilisaation aikana, jolloin hänet syrjäytettiin taloudesta. Tätä todellisuutta voidaan kutsua ”taloudettomaksi naiseksi”. Tästä on tullut silmiinpistävin ja perustavanlaatuisin paradoksi. Koko naisväestö on tehty työttömäksi. Vaikka kodinhoito on töistä haastavin, mielletään se arvottomaksi. Vaikka synnyttäminen ja lastenkasvatus ovat kaikkein vaativimmat tehtävät, niitä ei pidetä arvokkaina, vaan usein pelkkänä kiusana. Naista pidetään lasten synnytys- ja kasvatuskoneena, joka on halpa ostaa ja ilmainen ylläpitää. Naista voidaan lisäksi käyttää syntipukkina, joka kantaa syyllisyyden kaikesta, mikä on pielessä. Koko sivilisaation historian ajan hänet on asetettu yhteiskunnan pohjakerrokseen, jossa hän

tekee palkattoman kodinhoitotyönsä, kasvattaa lapset ja pitää perheen kasassa. Nämä ovat velvollisuuksia, jotka muodostavat kapitalistisen kasautumisen todellisen pohjan. Yhdelläkään toisella yhteiskunnalla ei ole ollut voimaa kehittää ja järjestelmällistää naisen riistoa sille asteelle, mihin kapitalismi on kyennyt.

Kapitalismin kaudella naisesta on tullut epätasa-arvon kohde ilman vapautta ja demokratiaa alimman tason lisäksi kaikilla yhteiskunnan tasoilla. Seksistisen yhteiskunnan mahti on sitä paitasi pantu toimeen sellaisella intensiteetillä ja niin syvästi, että nainen on muutettu sekä seksiteollisuuden objektiksi että subjektiksi. Hallitseva mies on saavuttanut huippunsa kapitalistisessa sivilisaatiossa.

Nainen ja talous ovat yhteenkudotut ainesosat. Koska nainen luo vain perustarpeisiin vastaavaa taloutta, naisvetoisessa taloudessa ei ole lamaa eikä se koskaan aiheuta ympäristösaasteita tai muodosta uhkaa ilmastolle. Kun lakkaamme tuottamasta voiton tähden, olemme saavuttaneet maailman vapautuksen. Tämä puolestaan on oleva ihmiskunnan ja elämän itsensä vapautus.

11. Hallitsevan miehen surmaaminen: kolmannen suuren sukupuolimurroksen käynnistäminen

Vaikka miesten ylivalta on hyvin institutionalisoitunutta, myös miehet ovat orjuutettuja. Järjestelmä itseasiassa uusintaa itseään yksittäisessä mieheissä ja naisessa sekä heidän suhteessaan. Sikäli kuin haluamme kukistaa järjestelmän, tarvitsemme radikaalia uutta suhtautumistapaa mieheen, naiseen ja heidän suhteeseensa. Historia on tavallaan luokkayhteiskunnan myötä vallan saaneen hallitsevan miehen historiaa. Hallitsevan luokan luonne muotoutuu rinnakkain hallitsevan miehen luonteen kanssa. Hallinto pyhitetään jälleen mytologisten valheiden ja jumalallisen rangaistuksen keinoin. Näiden naamioiden taakse kätkeytyvät paljas voima ja raaka riisto. Kunnan nimissä mies anasti mitä salakavalimmalla, petollisimmalla ja despoottimaisimmalla tavalla naisen aseman ja oikeudet.

Se, että nainen on kautta historian jätetty ilman identiteettiä ja luonnetta, on aiheuttanut merkittävässä määrin enemmän tuhoa kuin luokkajako. Naisen vankeus on yhteiskunnan yleisen orjuuden ja rappion mitta. Se on myös yhteiskunnan valheiden, varkauden ja tyrannian mitta.

Yhteiskunnan hallitseva miesluonne ei ole tähän mennessä edes sallinut naisen ilmiön tutkimista.

Perustavanlaatuinen kysymys kuuluu: miksi mies on niin mustasukkainen, hallitseva ja konnamainen suhteessa naiseen? Miksi hän yhä näyttelee raiskaajan roolia? Epäilemättä raiskaus ja hallinta ovat yhteiskunnalliseen riistoon liittyviä ilmiöitä. Ne heijastavat hierarkian, patriarkaatin ja vallan harjoittamaa yhteiskunnan raiskaamista. Jos katsomme asiaa hieman tarkemmin, havaitsemme näiden tekojen myös ilmaisevan petosta itse elämää kohtaan. Naisen monitahoinen omistautuneisuus elämälle saattaa selventää miehen yhteiskunnallista seksististä kantaa. Yhteiskunnallinen seksismi tarkoittaa elämän vaurauden menettämistä seksismin sokaisevan ja uuvuttavan vaikutuksen alaisena sekä menetyksestä kumpuavaa vihaa, raiskausta ja hallinnan kantaa.

On tärkeää ottaa asialistalle tämän vuoksi miehen ongelma, joka on paljon vakavampi kuin naiskysymys. On kenties vaikeampaa analysoida hallinnan ja vallan konseptit; konseptit, jotka liittyvät mieheen. Ei nainen, vaan mies on haluton muuttumaan. Hän pelkää, että hallitsevan miehen roolin hylkääminen jättäisi hänet kuin valtakuntansa kadottaneen monarkin asemaan. Hänet tulisi saada ymmärtämään, että tämä hallinnan ontoin muoto jättää hänet myös ilman vapautta. Mikä pahempaa, se ennaltaehkäisee muutoksen parempaan.

Meidän on määriteltävä nainen ja hänen roolinsa yhteiskuntaelämässä voidaksemme elää merkityksellistä elämää. Määritelmän ei tulisi olla lausunto hänen biologisista ominaisuuksistaan ja yhteiskunnallisesta asemastaan, vaan analyysi tuiki tärkeästä konseptista: naisesta olevaisena. Jos voimme määritellä naisen, saattaa olla mahdollista määritellä mies. Miehen käyttäminen lähtökohtana määriteltäessä naista tai elämää tuottaa paikkaansapitämättömiä tulkintoja, koska naisen luonnollinen olemassaolo on keskeisempää kuin miehen. Hallitsevan miehen yhteiskunta

alentaa naisen asemaa ja saa sen näyttämään merkityksettömältä, mutta tämä ei saisi estää meitä muodostamasta paikkaansapitävää ymmärrystä hänen todellisuudestaan.

Näin ollen on selvää, ettei naisen ruumiinrakenne ole vajavainen tai huonompi. Päin vastoin, naisen keho on keskeisempi kuin miehen, mistä miehen äärimmäinen ja tarkoitukseton kateus juontaa juurensa.

On erilaisten ruumiinrakenteiden luonnollista seurausta, että naisen tunneäly on paljon vahvempi kuin miehen. Tunneäly on yhteydessä elämään ja on älyn muoto, joka ohjaa empatiaa ja sympatiaa. Jopa naisen analyttisen älyn kehittyessä hänen tunneällynsä antaa taidon elää tasapainoista elämää, omistautua elämälle eikä olla tuhoisa.

Kuten jo tästä lyhyestä järkeilystä voidaan havaita, mies on järjestelmä. Mies *on tullut* valtioksi ja muuntanut tämän hallinnan kulttuuriksi. Luokka- ja sukupuolisorto kehittyvät yhdessä: maskuliinisuus on luonut hallitsevan sukupuolen, hallitsevan luokan ja hallitsevan valtion. On selvää, että maskuliinisuus on tapettava, kun miestä analysoidaan tässä kontekstissa.

Hallitsevan miehen tappaminen on totisesti sosialismin keskeinen periaate. Vallan tappaminen merkitsee yksipuolisen hallinnan, epätasa-arvon ja suvaitsemattomuuden tappamista. Se tarkoittaa lisäksi fasismin, diktatuurin ja despotismin tappamista. Meidän tulisi laventaa tätä konseptia käsittämään kaikki nämä aspektit.

Elämän vapauttaminen ei ole mahdollista ilman radikaalia naisten vallankumousta, joka muuttaa miehen ajattelumallin ja elämän. Toivo onnesta on turha, ellemme pysty saamaan aikaa rauhaa miehen ja elämän sekä elämän ja naisen välille. Sukupuolivallankumouksessa ei ole kysymys vain naisesta. Siinä on kyse viisituhatta vuotta vanhasta luokkayhteiskunnan sivilisaatiosta, joka on jättänyt miehet huonompaan jamaan kuin naiset. Sukupuolivallankumous merkitsisi näin ollen samalla miehen vapautusta.

Olen usein kirjoittanut ”totaalisesta avioerosta” eli kyvystä ottaa ero 5 000 vuoden ikäisestä miessukupuolen hallinnan kulttuurista. Meidän tänä päivänä tuntemamme naisen ja miehen sukupuoli-identiteetit ovat konstruktioita, jotka on muodostettu paljon myöhemmin kuin biologinen nainen ja mies. Naista on riistetty tuhansia vuosia tämän konstruoidun identiteetin mukaisesti, ilman tunnustusta hänen työstään. Miehen on voitettava tapansa nähdä nainen aina vaimona, siskona tai rakastajattarena – perinteen ja moderniteetin muovaamina stereotyyppinä.

Väite, että meidän olisi ensin ratkaistava kysymys valtiosta ja vasta sitten kysymys perheestä, ei pidä paikkaansa. Yhtäkään vakavaa yhteiskunnallista ongelmaa ei voi ymmärtää kokonaisuudesta irrallaan. Paljon tehokkaampi keino on katsoa kaikkea osana kokonaisuutta ja huomioida jokainen kysymys sen suhteessa toiseen. Metodi pätee myös ongelmanratkaisuun. Yhteiskunnallisen ajattelutavan analysointi ilman valtion analysoimista, valtion analysoiminen ilman perheen analysoimista ja naisen analysoiminen ilman miestä tuottaisivat kaikki riittämättömiä tuloksia. Meidän on analysoitava nämä yhteiskunnalliset ilmiöt kokonaisvaltaisena vyyhtinä – muutoin päädyimme riittämättömiin ratkaisuihin.

Lähi-idän ongelmien kaikissa ratkaisuisissa tulisi olla keskiössä naisen asema. Kolmannen suuren sukupuolimurroksen toteutuksen on oltava edessämme olevan aikakauden keskeisin tavoite – tällä kertaa miestä vastaan. Ilman sukupuolten tasa-arvoa millään vaatimuksella vapaudesta ja tasa-arvosta ei voi olla merkitystä. Itse asiassa vapaus ja tasa-arvo eivät voi toteutua ilman sukupuolten välisen tasa-arvon saavuttamista. Naisen vapautus on kaikkein pysyvin ja kokonaisvaltaisin demokratisoinnin osa. Yhteiskunta on mitä haavoittuvaisiin naista koskevan ratkaisemattoman kysymyksen vuoksi. Naista, joka ensin muutettiin omaisuudeksi, ja joka tänä päivänä on

hyödyke täydellisesti, niin ruumiissa kuin sielussa. Naisten sisarkunnan on otettava nyt se rooli, joka työväenluokalla on ollut. Meidän on kyettävä analysoimaan naisten sisaruutta ennen kuin voimme analysoida luokkaa. Naisten sisarkunnan analysointi tuo meille mahdollisuuden ymmärtää paljon selvemmin luokka- ja kansallisuuskysymykset. Naisen todellinen vapaus mahdollistuu vain, jos aviomiehen, isän, rakastajan, veljen, ystävän ja pojan orjuuttavat tunteet, tarpeet ja halut voidaan poistaa. Syvin rakkaus muodostaa kaikkein vaarallisimmat omistajuuden siteet. Emme pysty hahmottamaan vapaan naisen ominaispiirteitä, jollemme kykene kritisoimaan ankarasti miesvaltaisen maailman luomia malleja ajattelun, uskonnon ja taiteen osa-alueilla.

Naisen vapaus ei ole oletusarvoinen yhteiskunnan saavutettua yleisen vapauden ja tasa-arvon. Erillinen ja erityinen organisaatio on välttämätön, ja naisen vapauden kysymyksen tulisi olla suuruusluokassaan samanveroinen sen ilmiön määritelmän kanssa. Tietenkin yleiseen demokraatisointiin keskittyvä liike voi tarjota mahdollisuuksia naiselle, mutta se *ei* yksinään tuo demokratiaa. Naisten täytyy määrittää oma demokraattinen päämääränsä sekä saattaa alulle organisaatio ja pyrkimys sen toteuttamiseksi. Erityinen vapauden määrittely on tämän saavuttamiseksi keskeistä, jotta nainen voi vapautua sisäistetystä orjuudestaan.

12. Jineologia naisen tieteenä

Naisten pyyhkiminen pois tiede-elämän piiristä ja tieteen oppiaineista pakottaa meidät etsimään radikaalia vaihtoehtoa. Aivan ensin meidän on tiedettävä, miten voittaa ideologisella kentällä, ja luoda vapaushenkinen, luonnollinen ajattelutapa miehen hallitsevaa, vallanjanoista mentaliteettia vastaan. Meidän tulisi aina muistaa, ettei perinteinen naisen alistaminen ole fyysistä, vaan yhteiskunnallista. Se johtuu sisäistetyistä orjuudesta. Näin ollen on mitä tärkeintä kukistaa alistamisen ajatukset ja emootiot ideologian kentällä.

Naisen tulee tietää hänen vapaustaistelunsa suunnatessa kohti poliittista areenaa, että tämä on kamppailun vaikein aspekti. Ellei menestystä saavuteta poliittisesti, mikään muu saavutus ei ole pysyvä. Menestyminen poliittisesti ei edellytä naisten valtion muodostamiseen tähtäävän liikkeen käynnistämistä. Se edellyttää päinvastoin kamppailua valtiollisia ja hierarkkisia rakenteita vastaan. Se edellyttää sellaisten poliittisten muodostelmien luomista, jotka tähtäävät demokraattiseen, sukupuolitasa-arvoiseen ja ekologiseen yhteiskuntaan, jossa valtio ei ole keskeinen perusosa. Koska hierarkia ja valtiolähtöisyys eivät ole helposti yhteensovitettavissa naisen luonnon kanssa, tulisi naisten vapautusliikkeen pyrkiä hierarkianvastaisiin ja ei-valtiollisiin poliittisiin muodostelmiin. Orjuuden romahdus poliittisella areenalla on mahdollista vain, mikäli organisaatioiden uudistuksessa onnistutaan tällä osa-alueella. Poliittinen kamppailu vaatii kokonaisvaltaisen, demokraattisen nais- ja taisteluorganisaation. Kaikkia siviiliyhteiskunnan, ihmisoikeuksien, paikallishallinnon ja demokraattisen kamppailun ainesosia tulee organisoida ja edistää. Kuten sosialismikin, naisen vapaus ja tasa-arvo voidaan saavuttaa vain kattavan ja menestyksekkään demokraattisen kamppailun kautta. Ellei demokratiaa saavuteta, vapautta ja tasa-arvoakaan ei voida saavuttaa.

Taloutteen ja yhteiskunnalliseen tasa-arvoon liittyvät kysymykset voidaan myös ratkaista onnistuneesti poliittisen vallan analyysin ja demokratisaation kautta. Elähtänyt lainmukainen tasa-arvo ei merkitse mitään demokraattisen politiikan puuttuessa. Se ei anna mitään vapauden saavuttamiseksi. Jollei naista hallitsevia ja alistavia omistus- ja valtasuhteita kumota, ei vapaita suhteitakaan miehen ja naisen välillä voida saavuttaa.

Vaikka feministinen kamppailu tarjoaa monia tärkeitä näkökulmia, sillä on yhä pitkä matka kuljettavana lännen demokratialle asettamien rajoitteiden purkamisessa. Sillä ei myöskään ole selkeää ymmärrystä sen suhteen, mitä kapitalistinen elämäntapa tuo mukanaan. Tilanne muistuttaa Leninin ymmärrystä sosialistisesta vallankumouksesta. Leninismi ei lopulta onnistunut välttämään tekemästä kapitalismille arvokkainta vasemmistolaisista kontribuutiota – monista mahtavista ponnistuksista ja monien osataisteluiden voittamisesta huolimatta.¹

¹ Öcalan viittaa valtiokapitalismiteoriaan, jonka mukaan Neuvostoliitto ei ollut sosialistinen, vaan lopulta vain valtiokapitalistinen järjestelmä, joka lopulta päätyi osaksi kapitalistista järjestystä. Öcalan on analysoinut reaaliosialismia esimerkiksi kirjassaan *Manifesto for a Democratic Civilization, Volume II – Capitalism: The Age of Unmasked Gods and Naked Kings*. Joitakin otteita (ss. 52, 184, 219, 292): ”tieteellisen sosialismin kohtalo sinetöitiin jo silloin, kun se alkoi suosia tätä työkalua [valtiota], joka levitti valtansa kaikkiin yhteiskunnan kerroksiin. Reaalisosialismin julistaminen lakkautetuksi vuonna 1991 oli ainoastaan muodollisuus. Kun työläisneuvostojen demokraattinen olemus

Feminismillä saattaa olla samankaltainen lopputulos. Sen kantaa heikentäviin vajavaisuuksiin kuuluvat vahvan organisaatiopohjan puuttuminen, kyvyttömyys kehittää filosofiaansa huippuunsa ja ongelmat suhteessa militanttiin naisliikkeeseen. Tuskin olisi oikein edes kutsua sitä ”naisten rintaman reaalisoialismiksi”. Analyysimme tästä liikkeestä joutuu kuitenkin tunnustamaan, että se on ollut tähänastisesti merkittävin toimenpide, joka on tuonut huomiota naisen vapauden kysymykselle. Se alleviivaa, että nainen on vain hallitsevan miehen sortama nainen. Naisen todellisuus on kuitenkin paljon kokonaisvaltaisempaa kuin eri sukupuolena olemista: sillä on taloudellisia, yhteiskunnallisia ja poliittisia ulottuvuuksia. Jos käsitämme kolonialismin myös ihmisryhmien puitteissa pelkäämään kansakuntien ja valtioiden sijaan, voimme määritellä naisen vanhimmaksi kolonisoiduksi ryhmäksi. Mikään toinen yhteiskunnallinen olento ei ole kokenut niin täydellistä kolonialismia niin sielun kuin ruumiin osalta. On muistettava, että naista pidetään siirtomaassa, jolla ei ole helposti määriteltäviä rajoja.

Edellä sanottu huomioon ottaen uskon, että avain yhteiskunnallisten pulmiemme ratkaisuun tulee olemaan naisen vapautuksen, tasa-arvon ja demokratian liike. Liike, joka perustuu naisen tieteelle, kurdiksi ilmaistuna jineologialle (kurd. *jineoloji*). Viimeaikaisten naisliikkeiden esittäjä kritiikki ei ole riittävää analysoimaan ja arvioimaan sivilisaation ja moderniteetin historiaa, joka on saanut naisen lähestulkoon katoamaan. Sikäli kuin yhteiskuntatieteistä puuttuvat lähes tyystin naisteemat, -kysymykset ja -liikkeet, johtuu tämä sivilisaatiosta ja moderniteetin hegemonisesta mentaliteetista sekä materiaalisen kulttuurin rakenteista.

Naisella moraalisen ja poliittisen yhteiskunnan pääkomponenttina on lisäksi keskeinen rooli sellaisen elämän etiikan ja estetiikan muodostamisessa, jotka ilmentävät vapautta, tasa-arvoa ja demokratisaatiota. Eettinen ja esteettinen tiede on kiinteä osa jineologiaa. Nainen varmasti tulee olemaan sekä älyllinen että toimeenpaineva voima kehityskulkujen ja tilaisuuksien takana, mikä johtuu naisen raskaista velvollisuuksista elämässä. Naisen yhteys elämään on kokonaisvaltaisempi kuin miehellä, ja tämä on taannut hänen tunneälynsä kehittymisen. Estetiikka elämän kauniimmaksi tekemisen mielessä on tämän vuoksi naiselle olemuksellinen kysymys. Eettisesti nainen on miestä paljon vastuullisempi. Naisen käytös suhteessa moraaliin ja poliittiseen yhteiskuntaan tulee olemaan näin ollen paljon realistisempi ja vastuullisempi kuin miehen. Hän sopii hyvin analysoimaan, määrittämään ja päättämään koulutuksen hyvistä ja huonoista puolista, elämän ja rauhan oleellisuudesta, sodan julmuuksista ja kauhuista sekä kohtuuden ja oikeuden toimenpiteistä ja mitasta. Täten olisi sopivaa sisällyttää myös talous jineologiaan.

hävitettiin Lokakuun vallankumouksessa, olisi täytynyt olla selvää, ettei siitä voi seurata sosialismia vaan kapitalismi [...] Lokakuun vallankumous ei voinut välttää päätymistä monopolistisen valtiokapitalismin ja kansallisvaltion työkaluksi [...] Todellisella sosialismilla ei ole mitään tekemistä valtion kanssa. Valtio on vähintään yhtä jyrkässä ristiriidassa sosialismin kanssa kuin se on demokratian kanssa [...] Yleisesti ottaen pidän varhaisten anarkistien, erityisesti Proudhonin, Bakuninin ja Kropotkinin kapitalismikritiikkiä paljon antoisampana.”

13. Demokraattinen moderniteetti: naisten vallankumouksen aikakausi

Naisen vapautumisella on vakauttava ja tasa-arvoa lisäävä rooli uuden kulttuurin muovaamisessa, ja nainen ottaa paikkansa kunnioittavissa, vapaissa sekä tasa-arvoisissa oloissa. Tämän saavuttamiseksi on välttämättä tehtävä työtä teoreettisella, ohjelmallisella, organisatorisella ja toimeenpanevalla tasolla. Naisen todellisuus on konkreettisempi ja tarkemmin analysoitavissa oleva ilmiö kuin käsitteet ”proletariaatti” ja ”sorrettu kansa”. Yhteiskunnan perinpohjainen muuttuminen riippuu juuri siitä, missä määrin muutos koskee naisia. Naisen vapaus ja tasa-arvo määrittävät siten yhteiskunnan kaikkien osa-alueiden vapauden ja tasa-arvoisuuden. Siksi naisen demokraattisten oikeuksien toteutuminen on ratkaisevaa demokratian ja sekularismin vakiintumiselle. Naisen vapaus on hyvin tärkeää myös demokraattisen kansakunnan rakentumiselle, koska vapautettu nainen on vapautetun yhteisön perusosa. Vapaa yhteisö puolestaan on demokraattisen kansakunnan perusta. Lisäksi on ehdottoman tärkeää muuttaa miehen roolia vallankumouksellisesti.

Demokraattisen kulttuurin aikakauden sarastus ei tarkoita pelkästään kansojen uudistumista, vaan ehkä vielä selvemmin se merkitsee naisen arvonnousua. Nainen, neoliittisen yhteiskunnan uutta synnyttävä jumalatar, on kokenut jatkuvia arvonmenetyksiä luokkayhteiskunnan historian aikana. Tämän historiankulun kääntäminen tuo mukanaan väistämättä perustavanlaatuisia yhteiskunnallisia seurauksia. Vapauteen uudelleensyntyneen naisen lisää yleistä vapautumista, valistuneisuutta ja oikeudenmukaisuutta kaikissa yhteiskunnan ylemmissä ja alemmissä instituutioissa. Tämä saa meidät kaikki vakuuttuneiksi siitä, että rauha on sotaa arvokkaampaa ja rauhan merkitystä tulee korostaa. Naisen menestyminen merkitsee yhteiskunnan ja yksilön menestystä kaikilla tasoilla. 2000-luvusta *on tultava* heräämisen aikakausi, vapautetun ja emansipoituneen naisen aika. Tämä on paljon tärkeämpää kuin luokan tai kotimaan vapauttaminen. Demokraattisen kulttuurin vallitessa nainen nousee ja menestyy kaikin puolin.

On realistista nähdä meidän vuosisatamme vuosisatana, jolloin vapaan naisen tahto toteutuu täysin. Siksi on tarpeen luoda pysyviä instituutioita juuri naisille ja pidettävä ne voimassa kenties vuosisadan ajan. Naisen vapauttamiseen tarvitaan naisten puolueita. On myös elintärkeää rakentaa ideologisia, poliittisia ja taloudellisia yhteisöjä, jotka pohjautuvat naisen vapauteen.

Yleensäkin naiset, ja aivan erityisesti Lähi-idän naiset, ovat demokraattisen yhteiskunnan energisin ja aktiivisin voima edellä käsitellyistä syistä. Demokraattinen yhteiskunta voi lopulta saavuttaa voiton vain naisen ollessa mukana. Neoliittiselta ajalta lähtien luokkayhteiskunta on tuhonnut kansojen ja naisten elämää, jotka ovat nyt keskeisiä tekijöitä demokratian läpimurrosta. Naiset eivät ole pelkästään etsimässä hyvitystä historian vääryyksistä, vaan muodostamassa välttämättömän antiteesin asettumalla nousevan demokraattisen sivistyksen vasemmalle laidalle. Naiset ovat todellakin luotettavimpia yhteiskunnallisia toimijoita matkalla tasa-arvoiseen ja libertaariseen yhteiskuntaan. Naisten ja nuorten tehtävänä on tarjota yhteiskunnan demokrati-

soitumiseen tarvittava vastavoima Lähi-idässä. Tässä historian vaiheessa naisen heräämisellä ja asettumisella yhteiskunnalliseksi vaikuttajaksi on todellisen antiteesin merkitys.

Kulttuurien luokkaluonteesta johtuen kehitys on perustunut miesten ylivaltaan. Juuri siksi tämä sijoittaa naisen antiteesin asemaan. Itse asiassa hänen asemansa yhteiskunnan luokkaerojen ja miehisen ylivallan kumoamisessa tuottaa uuden synteessin. Siksi Lähi-idän yhteiskunnan demokratisoinnissa naisliikkeiden johtoasema on historialliselta luonteeltaan sekä antiteesi (koska on kyse Lähi-idästä) että synteesi (globaalisti). Tämä työsarka on tärkein tehtävä, johon koskaan olen ryhtynyt. Uskon, että sen tulee olla ensisijainen suhteessa kotimaan ja työväen vapauttamiseen. Vapaustaistelijana en voi jättää huomiotta, että naisten vallankumous on vallankumous vallankumouksen sisällä.

Uuden johtajuuden perustavanlaatuisena tehtävänä on tarjota älynsä ja tahtonsa voimavarat kolmen keskeisen moderniteettiin sisältyvän rakenteen toteuttamiseen: saavuttamaan yhteiskunta, joka on demokraattinen sekä moraalinen taloudellisesti ja ekologisesti. Tämän takia meidän on luotava tarvittava määrä sopivia akateemisia rakenteita. Ei riitä, että pelkästään arvostelemme nykyistä akateemista maailmaa – meidän on kehitettävä vaihtoehto. Vaihtoehtoiset akateemiset yksiköt on rakennettava pitäen silmällä yhteiskunnan prioriteetteja ja tarpeita, joita ovat talous ja teknologia, ekologia ja maatalous, demokraattinen politiikka, turvallisuus ja puolustus, kulttuuri, historia, luonnontieteet ja filosofia sekä uskonto ja taiteet. Demokraattisen moderniteetin perusosia ei voida rakentaa ilman vahvaa akateemista ydinjoukkoa. Akateemiset ydinjoukot ja demokraattisen moderniteetin ainekset ovat yhtä tärkeitä onnistumisen kannalta. Niiden välinen vuorovaikutussuhde on välttämätön sisällön ja menestyksen takeena.

Taistelu vapaudesta – ei yksinomaan naisten, vaan kaikkien etnisten ryhmien ja yhteisön eri sektoreiden taistelu – on yhtä vanha kuin ihmiskunnan orjuuttamisen ja riiston historia. Vapaudenkaipuu on ihmisluonnon erottamaton osa. Taisteluista, myös viimeisten 40 vuoden ponnisteluista, on opittu paljon. Demokraattinen yhteiskunta on aina ollut olemassa erilaisten hallitsevan sivilisaation käytäntöjen ohessa. Vaihtoehtona kapitalistiselle moderniteetille demokraattinen moderniteetti on mahdollinen, kun muutamme perin pohjin ajattelutapaamme ja teemme vastaavat radikaalit ja asianmukaiset muutokset aineelliseen todellisuuteemme. Meidän on tehtävä nämä muutokset yhdessä.

Lopuksi haluan painottaa, että naisten on käytävä vapaustaistelunsa perustamalla omia poliittisia puolueitaan, luomalla omia kansanliikkeitään sekä laatimalla omia hallituksesta riippumattomia organisaatioitaan ja demokraattisen politiikan rakenteitaan. Kaikkeen tähän on ryhdyttävä yhdessä ja samanaikaisesti. Mitä paremmin naiset pystyvät irrottautumaan miehisen ylivallan ja yhteisön otteesta, sitä paremmin he kykenevät toimimaan ja elämään riippumattomuuspyrkimystään noudattaen. Mitä enemmän naiset voimaantuvat, sitä paremmin he pystyvät saamaan takaisin itsenäisen persoonallisuutensa ja identiteettinsä. Siksi tuki naisten kiivaalle pyrkimykselle tietoon ja vapauteen on suurin osoitus toveruudesta ja inhimillisyyden arvosta. Luotan lujasti siihen, että riippumatta erilaisista kulttuureistaan ja etnisistä taustoistaan, naiset ja kaikki vallitsevan yhteiskuntajärjestelmän ulkopuolelle suljetut tulevat onnistumaan. Juuri 21. vuosisadasta tulee naisten vapautumisen vuosisata. Toivon, että pystyn antamaan oman panokseni siihen – eikä vain kirjoittamalla näistä aiheista, vaan myös avustamalla muutosten toimeenpanossa.

Abdullah Öcalan

Käännöstöryhmä: V. Rantanen, H. Pohjanhovi, H. Rautanen, M. Karjalainen & E. Turkka.

Viitteet

Kirjoittajasta

Abdullah Öcalan (s. 1949) opiskeli valtiotieteitä Ankarassa. Hän ohjasi aktiivisesti kurdien vapaustaistelua PKK:n johtajana puolueen perustamisesta 1978 lähtien 15. helmikuuta 1999 tapahtuneeseen kaappaukseen saakka. Häntä pidetään edelleen kurdien vapaustaistelun tärkeimpänä strategina ja kurdikansan poliittisena edustajana. Eristettynä İmralı-saaren vankilaan hän on kirjoittanut yli kymmenen teosta, jotka ovat vaikuttaneet ratkaisevasti kurdien politiikkaan. Hän on tehnyt useita kertoja aloitteen yksipuolisesta tulitauosta sissisodassa ja esittänyt rakentavia ehdotuksia kurdikysymyksen poliittiseksi ratkaisuksi. Viimeisin ”rauhanprosessi” alkoi 2013 ja päättyi 2015, kun Turkin valtiohallinto irtaantui siitä yksipuolisesti kurdimyönteisen HDP:n noustua maan parlamenttiin ja kurdien laajennettua itsehallintoon Rojavana tunnetuilla Pohjois-Syyrian itsehallintoalueilla. Öcalania on jälleen pidetty lähes täydellisessä eristyksessä İmralı-saaren vankilassa vuodesta 2015 lähtien.

Kansainvälinen aloite – The International Initiative

Kurdistanin Työväen Puolueen puheenjohtaja Abdullah Öcalan luovutettiin Turkkiin helmi-kuun 15. päivänä 1999, kun hänet oli siepattu operaatiossa, joka oli eräiden hallitusten salaisten palvelujen tukema. Tästä törkeästä kansainvälisen oikeuden rikkomisesta suuttuneina useat intellektuellit ja kansalaisjärjestöjen edustajat käynnistivät aloitteen Abdullah Öcalanin vapauttamiseksi. Kansainvälinen aloite ”Vapaus Abdullah Öcalanille – rauha Kurdistaniin” aloitti työnsä sen koordinaatiokeskuksen avauduttua maaliskuussa 1999. Kansainvälinen aloite on monikansallinen rauhanaloite, joka tekee työtä kurdikysymyksen rauhanomaisen poliittisen ratkaisun hyväksi. Abdullah Öcalania pidetään edelleen kurdien enemmistön kiistattomana johtajana pitkästä vankeusajasta huolimatta. Turkin kurdikysymyksen ratkaisun tulkitaan sen takia olevan kiinteästi sidoksissa Öcalanin kohtaloon. Kaikki osapuolet katsovat rauhanprosessin pääarkkitehti Öcalanin olevan avainhenkilö suotuisan lopputuloksen saavuttamiseen, mikä korostaa toimintaohjelmassa Öcalanin vapauttamista. Kansainvälinen aloite on sitoutunut tähän päämäärään tähtäävään toimintaan. Sen työtapoina ovat objektiivisen tiedon levittäminen, lobbaaminen ja suhdetoiminta sekä kampanjat. Se toivoo parantavansa ymmärrystä konfliktien synnystä ja mahdollisista ratkaisuista julkaisemalla käännöksiä Öcalanin vankilassa kirjoittamista teksteistä.

Anarkistinen kirjasto
Anti-Copyright

Abdullah Öcalan
Elämän vapauttaminen: naisten vallankumous
6.2.2020

<https://toimitus.co/2020/02/06/abdullah-ocalan-elaman-vapauttaminen-naisten-vallankumous/>
Käännöstyöryhmä *V. Rantanen, H. Pohjanhovi, H. Rautanen, M. Karjalainen & E. Turkka.*

fi.theanarchistlibrary.org